

2010-06-30

Referens

Jenny Borheim

Detaljplan för del av familjeparken 24-04 Sammanställning av samrådsyttranden

Nedan redovisas yttranden som inkommit från statliga instanser, bolag, kommunala nämnder med flera. Övriga yttranden redovisas inte här. I samrådsredogörelsen som är en handling i utställningsskedet besvarar kommunen de frågor som inkommit under samrådstiden.

Yttranden som inkommit under samrådstiden

Länsstyrelsen

Ett förslag till ny detaljplan, benämnt *Del av familjeparken, 24-04 Hågelby*, har inkommit till Länsstyrelsen för samråd.

Kommunen avser att utveckla Hågelby gård norr om Tumba till en "familjepark" med bl.a. camping, vattenland, sagopark och handel. Den nu aktuella planen utgör endast den del som berör camping, boende och den s.k. småstaden.

Länsstyrelsen har tidigare yttrat sig över ett förslag till planprogram för området Hågelby, Eriksberg och Lindhov.

Inledning

Familjeparken kommer att ha stor betydelse för bl.a. besöksnäring, integration och sysselsättning, både i kommunen och för regionen som helhet. Länsstyrelsen anser därför att det är lovvärt att Botkyrka kommun försöker utveckla Hågelby. De omfattande synpunkterna som framförs i detta yttrande ska inte tolkas som att Länsstyrelsen anser att kommunen bör avbryta projektet.

Även om mycket arbete återstår anser Länsstyrelsen att det bör vara möjligt att etablera familjeparken, förutsatt att området avgränsas och utformas med hänsyn till motstående intressen samt att byggrätten förses med sådana villkor att anläggningen inte kan antas påtagligt skada riksintresset. Detta förutsätter dock att problem och möjligheter kan behandlas samlat utifrån ett helhetsperspektiv.

2010-06-30

Planavgränsning

Som Länsstyrelsen anförde i programskedet är planerna för området omfattande och berör ett område med starka bevarandebestånd för bl.a. naturvärden och kulturmiljövärden. Stor hänsyn måste tas till bevarandebestånden för att en exploatering ska kunna komma till stånd. Länsstyrelsen påtalade även att det inför det fortsatta arbetet är angeläget att kommunen säkerställer att den övergripande strukturen är genomförbar och att det är angeläget att förändringarna kan behandlas i ett sammanhang samt att kommunen inte bör gå vidare med enskilda delprojekt innan den övergripande strukturen har fått en tillfredsställande utformning. Fortfarande råder emellertid stor osäkerhet om framtida vägdragningar och områdets övergripande utformning.

Området är av riksintresse för kulturmiljövärden och enligt 3 kap. 6 § miljöbalken ska detta område skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. Mot bakgrund av den omfattande exploatering som planeras inom riksintresseområdet och Naturvårdsverkets allmänna råd 2005:17, finns risk för att riksintresseområdet kommer att förändras så till den grad att påtagligt skada uppstår. Kommunens val att nu endast planlägga en del av den planerade familjeparken försvårar Länsstyrelsens möjligheter att göra en helhetsbedömning av vilken påverkan som den planerade anläggningen kan antas få.

Mot bakgrund av de komplexa natur- och kulturvärden som området för familjeparken omfattar, anser Länsstyrelsen att det underlag avseende områdets utveckling som redovisats i samband med det tidiga programsamrådet är alltför knapphändigt och inte på ett tillfredsställande sätt ger en helhetsbild av den tänkta utvecklingen inom familjeparken. Bedömningen av hur framför allt kulturvärdena inom området kommer att påverkas av nu aktuell planläggning försvåras därför väsentligt. Detta särskilt som den östra delen av familjeparken, som inte omfattas av denna etapp, avses innehålla den högsta graden av exploatering.

Även om påtagligt skada på riksintresset inte kan tillåtas får den planerade familjeparken anses vara av stort allmänintresse. Detta kan motivera ett förhållandevis stort ingrepp i riksintresset, framför allt till följd av det relativt stora antal arbetsplatser som kan komma att etableras i området. Detta förutsätter emellertid att anläggningen får den attraktionskraft som planeras. Innehållet i den nu aktuella planen är, om det betraktas skilt från den planerade parken i sin helhet, inte av samma allmänintresse. Om planarbetet av någon anledning avbryts efter den nu aktuella etappen framstår det som oförsvarligt att medge det intrång som den nu aktuella planen medför eftersom denna inte kan anses medföra sådana mervärden att den motsvarar intrånget i riksintresset. Det är därför av stor betydelse att familjeparken kan behandlas

2010-06-30

samlat. Länsstyrelsen anser att kommunen bör revidera planförslaget så att hela den planerade familjeparken kan behandlas i en gemensam plan. Om så inte görs torde risken vara överhängande att planen kommer att prövas utifrån bestämmelserna i 12 kap. plan- och bygglagen.

Kulturmiljö

Området är, som redan nämnts, av riksintresse för kulturmiljövården. Området är mycket rikt på fornlämningar och har pekats ut som kulturhistoriskt värdefull miljö i såväl Regionplanekontorets underlag avseende grönkilarna som kommunens översiktsplan och kommunala kulturmiljöunderlag. Mot bakgrund av de komplexa kulturmiljövärdena inom området har Länsstyrelsen vid tidigare samråd med kommunen pekat på nödvändigheten av att se på landskapets värden utifrån ett helhetsperspektiv.

Till planförslaget har bifogats en landskapsanalys där de övergripande riktlinjerna för exploateringen inom det större dalgångsområdet fastställs. Enligt analysen ska landskapets struktur respekteras genom att lägre bebyggelse placeras i dalgången, medan högre bebyggelse placeras i anslutning till de kringliggande höjderna. Kyrkkulla ska även fortsättningsvis dominera dalgången, och den gamla kyrkvägen bevaras som GC-väg jämte nyttillkommande bilväg. Siktlinjerna mellan Kyrkkulla och lämningarna vid Skrävsta avses även de bevaras genom att campingplatsen som förläggs mellan dessa båda områden motsvarar en låg exploatering. Vyerna över vattnet ska förstärkas, och den kulturhistoriskt värdefulla park- och gårdsmiljön vid Hågelby ska bevaras.

Länsstyrelsen anser att de tankar som ligger till grund för landskapsanalysen, där tillkommande bebyggelse följer landskapets form, i stort utgör en riktig utgångspunkt för områdets fortsatta utveckling. Länsstyrelsen noterar dock att koncepthandlingen för den kommande familjeparken delvis motsäger ambitionerna i landskapsanalysen genom att bl.a. vattenlandet kommer att uppföras i upp till fyra våningar.

Länsstyrelsen har invändningar mot sättet att illustrera landskapets förutsättningar för tillkommande bebyggelse. På sidan 27 i landskapsanalysen återfinns en karta över området. Kartan visar de kantzoner som anses tåla högre bebyggelse. Vissa av dessa kantzoner omfattar områden som utgör fast fornlämning. Dessa har på kartan samtidigt markerats som att de är olämpliga att bebygga av kulturskäl, men det är otydligt hur kommunen ser på möjligheten att exploatera området. I planbeskrivningen på sidan 6 har hela detta område utpekats som ett område för sagoparken. Länsstyrelsen anser att det av allt kart- och illustrationsmaterial som produceras i anslutning till planprocessen tydligt måste framgå att dessa områden inte är aktuella för bebyggelse eller andra anläggningar av någon form.

2010-06-30

Inom planområdet finns vid sidan av gravfälten vid Skrävsta och Hågelby en rad fornlämningar i åkermark, i form av boplatslägen. Planens genomförande kräver att dessa lämningar slutundersöks.

Länsstyrelsen anser att planen behöver kompletteras med bestämmelser som anger hur tillkommande temaboenden ska utformas i fråga om bl.a. största byggnadsarea, färgsättning och material. En återhållsam utformning av dessa stugor, genom t.ex. tak med gräs eller sedum, medför att risken för påtaglig skada på riksintresset kan reduceras.

I förhållande till det nuvarande kulturlandskapet framstår den tänkta campingen som svår att förena med riksintresset, där de ca 200 husvagnarna kommer att innebära ett påtagligt intrång i herrgårdslandskapet. Länsstyrelsen anser att den del av campinganläggningen som omfattar uppställning av husvagnar bör utgå. Om kommunen anser att campinganläggningen ska finnas kvar måste planen förses med bestämmelser som gör att husvagnsplatserna bäddas in i växtlighet på ett sådant sätt att anläggningen smälter in i landskapet i övrigt. Samtidigt bör stödplantering av större träd undvikas på sådana platser i dalgången där dessa riskerar att ytterligare försvaga förståelsen för hur den tidigare jordbruksmarken varit disponerad. I detta avseende framstår området kring Kyrkkulla och mellan Kyrkkulla och Skrävsta som särskilt känsligt.

Hågelby gård har stora kulturhistoriska värden som exempel på en herrgårdsanläggning från 1900-talets början, och med stort personhistoriskt värde genom LM Ericsson och hans innovativa tankar kring mönsterjordbruk. Gården avses i stort bevaras med dess byggnader, park och andra anläggningar. Inom gårdsmiljön planeras två nya byggnader, dels ett orangeri och dels en byggnad för Lekande Lärande. Länsstyrelsen anser att det är av stor vikt att den kulturhistoriskt värdefulla miljön bevarar sin integritet och i stort fredas från nya tillägg. Med tanke på den dansbana som redan uppförts inom området kan dock orangeriet möjligen accepteras, förutsatt att anpassningen till befintliga byggnader och park blir stor. På plankartan har den nya byggrätten för orangeriet givits en varsamhetsbestämmelse, bestämmelsen *k4*. Varsamhetsbestämmelser avser reglera befintliga kulturvärden, och är således inte tillämplig i detta fall. En hänsynsbestämmelse, *f*, bör istället användas för att reglera tillkommande bebyggelse. Länsstyrelsen anser att den stora byggrätten för Lekande Lärande är olämplig. Av kulturmiljöskäl bör inte heller nya byggnader eller anläggningar tillåtas i form av marknadsbodas söder om stallarna eller kompletteringar till uteserveringar i form av terrasseringar, väderskydd etc. Länsstyrelsen anser istället att utgångspunkten för den inre gårdsmiljön bör vara att i möjligaste mån rekonstruera de kulturhistoriska värdena i anläggningar och park. En

2010-06-30

bibehållen och förstärkt integritet för gårdens historiska miljö kan dels ses som en kompensation för negativ kultur miljöpåverkan av planen i övriga delar, dels som en självklar attraktionsfaktor inom området.

Höjdryggen nordväst om Hågelby gårds ekonomibyggnader bör hållas helt fri från tillkommande bebyggelse, så att den ursprungliga gårdsmiljön behåller ett respektavstånd i förhållande till tillkommande bebyggelse.

På sidan 23 i miljökonsekvensbeskrivningen anges att en befintlig betongcistern kommer att rivas. Enligt Länsstyrelsens rapport 2008:12 utgör cisternen en värdefull byggnad som bör beläggas med varsamhetsbestämmelser enligt 3 kap. 10 § PBL. Länsstyrelsen anser att cisternen utgör en betydelsefull del av arvet efter LM Ericsson och att denna tydligt visar de innovationer som gör Hågelby intressant ur såväl kulturhistoriskt som teknikhistoriskt perspektiv. Länsstyrelsen anser därför att cisternen bör bevaras.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att planens genomförande kommer att få starkt negativa konsekvenser på kulturmiljön inom området, genom att relationen mellan gårdsmiljön vid Hågelby och jordbruksmarken bryts när dalgången bebyggs, och den mycket långa brukningstraditionen inom området upphör. Den negativa inverkan som planen får skulle i någon mån kunna kompenseras genom att Hågelby gård bevaras och underhålls med bibehållen integritet, samt genom planer för vård, underhåll och information i anslutning till områdets fornlämningsområden.

Strandskydd

Som redovisas i planförslaget omfattas en del av stranden utmed Aspen av 300 meter strandskydd på land och 100 meter i vatten, medan en mindre del av stranden och Älvestabäcken omfattas av 100 meter strandskydd på land och i vatten.

Strandskyddsbestämmelserna ändrades 1 juli 2009. Enligt gällande övergångsbestämmelser gäller de äldre bestämmelserna för ärenden som har inletts före denna tidpunkt, vilket innebär att det är Länsstyrelsen som beslutar om upphävande av strandskyddet. Länsstyrelsen bedömer emellertid att det inte innebär någon skillnad i sak om det är de nuvarande bestämmelserna eller de äldre bestämmelserna som tillämpas i det nu aktuella fallet.

I planbeskrivningen anges att parken är en utvidgning av den pågående verksamheten vid Hågelby gård och att denna inte kan genomföras utanför strandskyddsområdet. Länsstyrelsen delar inte denna bedömning, men bedömningen försvåras även i detta fall av att kommunen har valt att dela upp

2010-06-30

arbetet i olika etapper. Det bör understrykas att strandskyddets syfte inte enbart avser att trygga förutsättningarna för att trygga allmänhetens friluftsliv utan även avser att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Även om förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv delvis kan förbättras genom de åtgärder som föreslås kan ökad närvaro av människor påverka livsvillkoren på land och i vatten för djur- och växtliv negativt inom strandskyddsområdet, bl.a. för fågellivet och störningskänsliga arter.

I planen anges att ett 900 m² stort "aktivitetshus" kan etableras inom WB1-området. Det framgår inte vad detta aktivitetshus är tänkt att inrymma. Länsstyrelsen anser att det kan finnas skäl att upphäva strandskyddet för att anlägga bryggor i vattenområde. Några skäl för att upphäva strandskyddet för aktivitetshuset har emellertid inte framkommit. För att Länsstyrelsen ska kunna ta ställning till om det finns förutsättningar för att upphäva strandskyddet inom WB1-området måste planen kompletteras med uppgift om varför denna byggnad måste ligga inom strandskyddsområde.

Bryggorna och de aktiviteter som planeras i anslutning till bryggorna kommer sannolikt att påverka växt- och djurliv i strandskyddszonens vattendel. Hågelbyviken är mycket grund med rik undervattens- och flytbladsvegetation. Denna vegetation är dels av stor betydelse som produktiv födosöksmiljö för sjöns fågelliv, dels har den en viktig funktion för att mildra de negativa effekterna av sjöns övergödning. Vegetationsbekämpning eller muddringar skulle skada naturtypen och sjöns vattenkvalitet. Kommunen behöver därför utveckla vilken verksamhet som planeras i vattenområdet. Länsstyrelsen påminner om att såväl byggande av bryggor som eventuell muddring även utgör tillstånds- eller anmälningspliktig vattenverksamhet.

Länsstyrelsen anser att det inte har framkommit några särskilda skäl som kan ligga till grund för ett upphävande av strandskyddet för den planerade bebyggelsen Söderkåkar och Lekande Lärande. Ingen av de planerade byggnaderna synes vara avsedd för en sådan användning att de måste ligga i närheten av vattnet för att fungera. Med tanke på de höga naturvärden som finns på platsen i form av ekar m.m. (se bilaga) saknas förutsättningar för att upphäva strandskyddet i denna del. Eftersom familjeparken i sig kommer att fungera som en barriär inom Bornsjökilen är det angeläget att spridningskorridoren utmed vattnet upprätthålls. Planen bör därför utformas så att ny bebyggelse förläggs minst ca 100 meter från Aspen. Länsstyrelsen har emellertid inget att erinra mot att en varsam gallring av områdets växtlighet sker eller att en ny strandpromenad anläggs på spänger genom strandskyddsområdet.

Strandskyddet bör kunna upphävas för de delar av Q-området som idag omfattas av bebyggelse och det planerade orangeriet. Älvestabäcken är delvis

2010-06-30

kulverterad genom parken vilket bör kunna utgöra ett särskilt skäl för upphävande i denna del.

I den västra delen av området är strandskyddet utökat till 300 meter. Länsstyrelsen anser att strandskyddet i den del som ligger utanför det generella strandskyddet (dvs. inom 100-300 meter från Aspen) bör kunna upphävas. Till följd av förändringar i strandskyddslagstiftningen kommer Länsstyrelsen att se över utbredningen av det utökade strandskyddet inom länet senast år 2014. Det torde då vara möjligt att reducera strandskyddet inom det nu aktuella området till 100 meter.

Parkering och trafik

Det finns uppgifter i planhandlingarna som pekar på att parkeringsbehovet inte är fullständigt utrett. I koncepthandlingen, sidan 25, anges att erforderlig parkeringsyta för fullt utbyggd park inte redovisas och att lämplig placering för parkering ska utredas utanför ramavtalsområdet. I planbeskrivningen anges möjliga framtida parkeringslösningar på andra sidan Hågelbyleden, i anslutning till gångtunneln. Där finns bl.a. en allé som omfattas av det generella biotopskyddet och som därför behöver beaktas i det fortsatta arbetet.

I planbeskrivningen anges att en hästhage utanför det nu aktuella planområdet, som nu tillfälligt används som parkering, skall användas mer frekvent och att den kommer att ”stabiliseras”. Denna hästhage ligger i direkt anslutning till Älvestabäcken. För att använda den ytan för parkering behövs alltså en bra dagvattenlösning med oljeavskiljning och renings-/uppehållsmagasin innan dagvattnet släpps ut i bäcken.

Länsstyrelsen anser att de områden som behövs för att tillgodose parkeringsbehovet för planerade verksamheter bör inkluderas i planområdet med tanke på att flera delar, bl.a. längs med Älvestabäcken, ligger i ett miljömässigt känsligt område.

Länsstyrelsen delar uppfattningen att åtgärder behövs i korsningen väg 258 (Hågelbyleden) och Skrävsta gårdsväg och att detta är en förutsättning för att trafiksäkerheten ska bli acceptabel.

Övrigt

I en bilaga till detta yttrande lämnas mer detaljerade uppgifter och synpunkter angående bl.a. naturmiljö, vattenfrågor och jordbruk samt upprättad miljökonsekvensbeskrivning.

2010-06-30

Bilaga till Länsstyrelsens yttrande

Denna bilaga innehåller mer detaljerade uppgifter och synpunkter beträffande bl.a. naturmiljö, vattenfrågor och jordbruk samt upprättad MKB.

Bornsjökilen och spridningssamband

De delar av Bornsjökilen som ligger öster om Tullingesjön är starkt barrskogsdominerade. Det innebär att i ett större regionalt perspektiv har den smala flaskhalsen vid Hågelby störst betydelse som spridningskorridor för barrskogsorganismer. Långsiktig utarmning av barrskogens biologiska mångfald i bl.a. det kommunala naturreservatet Gömmaren i Huddinge kan alltså förvärras om den planerade parken skär av kontakten med landsbygdens natur. Detta berörs främst av den planerade sagoparken, men även till följd av den nu aktuella planen påverkas barrskogsorganismer av belysning, spridd trafik och ökad mänsklig närvaro inom planområdet.

Planområdet och de omgivande delarna av Bornsjökilen utgör för ekberoende organismer i första hand ett kärnområde, snarare än en spridningskorridor. Inåt i kilen, mot nordost, är förekomsten av ek begränsad, medan större förekomster finns runt Bornsjön och längs Mälaren vid Sturehov. Spridningssamband mellan dessa förekomster och det som planområdet är en del av påverkas knappast av planen, men planområdet ligger relativt centralt i ekområdet. Inom planområdet finns gammal grov ek i anslutning till parken. Utanför planområdet finns ek i brynområden runt åkrarna kring Hågelby i nordväst, nord och nordost, samt solitärt längre upp mot nordost. Väster om planområdet, finns områdets finaste eklokal vid Ekholmen, ca en km bort. Gammal grov ek behöver finnas tillräckligt tätt inom detta landskapsavsnitt för att bära populationer av sådana arter.

De gamla ekarna nära Hågelby kommer enligt planen att hamna i ett mycket intensivt utnyttjat område. Dessa gamla långsamt döende träd kommer att innebära säkerhetsrisker för såväl människor som de byggnader som planeras i deras närhet. För att undvika sådana skador torde risken vara överhängande för att mycket lite kommer lämnas kvar av de rötade delar och döda grenar som hyser stora delar av de naturvärden som karakteriserar gammal grov ek.

Några av de inmätta gammelekarna med trädfällningsförbud ligger bara några meter från eller inom kvarteretsmark i den s.k. småstaden. Det innebär stor risk för att dessa trädskronor och rotsystem kommer att skadas, liksom för att trädens stora tunga kronor snabbt kommer att utgöra säkerhetsrisker för de byggnader som de står nära. Redan i nuläget framstår det som att det kommer att vara svårt att upprätthålla dessa trädfällningsförbud i praktiken.

I planbeskrivningen beskrivs att man avser att förstärka områdets funktion som spridningsväg genom att nyplantera ekar. Det finns risk att en sådan

2010-06-30

nyplantering kan påverka de befintliga ekarna negativt. De gamla ekarna är känsliga för konkurrens och bör stå gles med gott om trädritt område runt omkring sig. De goda ambitionerna att plantera ny ek som efterträdare till nuvarande gammelekar i området tar minst 200 år innan de får avsedd effekt. Dessa ambitioner påverkar alltså inte den negativa inverkan på sällsynta ekorganismer som planens genomförande kan antas medföra under överskådlig tid.

Nyplanteringen bör sannolikt kunna ske i andra områden där uppväxande nya ekar inte riskerar att förkorta livet på de befintliga träden. Var detta kan ske bör utredas inom ramen för den planerade ekutredning som diskuteras i miljökonsekvensbeskrivningen.

Belysning stör framför allt på sommaren insekter, fåglar och fladdermöss som lever i gamla grova ekar. Därigenom påverkar belysning de sparade trädens värde negativt, såväl i sig själva som värdet som spridningskorridor för djur knutna till ek. Det är möjligt att belysningens utformning kan påverka hur mycket insekter som dras till belysningen. Om sådan kunskap kan hittas kan sådana anpassningar kanske mildra effekterna, men tyvärr kvarstår problemet att de gamla ekar som under de närmaste 200 åren kan fungera för sällsynta ekorganismer befinner sig i den hårdast utnyttjade delen av området där behovet av belysning är som störst.

Sammantaget är planen, trots goda ambitioner, starkt negativ för sambanden för eklevande organismer i ett för dem viktigt landskapsavsnitt.

Även i övrigt kommer omfattande belysning av hela familjeparken för många djur att på motsvarande sätt försämra spridningsmöjligheter tvärs över hela kilen. Det innebär att många barrskogsanknutna djur får svårigheter att röra sig vidare in mot Huddinge kommuns delar av Bornsjökilen.

Biotopskyddade områden

De områden som omfattas av det generella biotopskyddet inom planområdet synes vara ofullständigt redovisade.

Åkerholmar

Norr om Kyrkkulla ligger två åkerholmar med bergkärna. Den ena åkerholmen finns redovisad, medan den utan träd och buskar inte redovisats. Båda åkerholmarna är planerade som campinganläggning i planen. I miljökonsekvensbeskrivningen och dagvattenutredningen finns ett parkstråk med dagvattendike som går över åkerns högsta delar med berg i dagen, medan infartsvägen är förlagd i den svacka som avvattnar åkern idag. Den trädbeklädda åkerholmen är beskriven i miljökonsekvensbeskrivningen och illustrerad som park i illustrationskartor och andra beskrivningar.

2010-06-30

För att ianspråka ett biotopskyddat område krävs dispens från Länsstyrelsen enligt bestämmelserna i 7 kap. 11 § miljöbalken. Planen bör då ange vilka särskilda skäl som anses föreligga.

Öppna diken

Även öppna diken i jordbruksmark omfattas av det generella biotopskyddet. Ett dike finns omnämnt i miljökonsekvensbeskrivningen, men finns inte redovisat i planbeskrivningen eller på plankartan. På Länsstyrelsens flygbilder syns även andra diken som torde omfattas av det generella biotopskyddet. Planen behöver därför kompletteras med en tydligare redovisning av biotopskyddade öppna diken. Om den visar att sådana förekommer i planområdet behöver man endera skydda dem i planbestämmelse eller lyfta fram att planens genomförande görs beroende av att man får dispens från Länsstyrelsen för att ta bort dem. Även här bör de särskilda skälen redovisas.

Natura 2000

Länsstyrelsen har i yttrande över planprogrammet upplyst om att det kan behövas Natura 2000-prövning, bl.a. gällande sumpskogen som skulle kunna påverkas av ändrad flödesregim vid ökad andel dagvatten i sjöns tillrinning. Av 4 kap. 8 § miljöbalken följer att planen inte får antas innan det är utrett om en sådan prövning behövs. Prövningen ska ske utifrån de kumulativa effekterna av pågående och planerad verksamhet. Det innebär att planens påverkan på Aspens vattenståndsregim ska prövas tillsammans med annan nu pågående verksamhet inom tillrinningsområdet tillsammans med övriga delar inom Aspens tillrinningsområde enligt upprättat planprogram. MKB:n måste kompletteras med uppgifter så det är möjligt att bedöma vilka risker som är förenade med en ökad andel dagvatten i sjöns tillrinning och hur detta påverkar dynamiken i sjöns vattenstånd.

I planbeskrivningen används begreppen ”betydande miljöpåverkan” enligt 6 kap. och ”betydande påverkan på miljön” i 7 kap. miljöbalken på ett delvis felaktigt sätt. Tillståndskravet i 7 kap. 28 a § har en annan betydelse än begreppet ”betydande miljöpåverkan”, med följderna att kravet på tillstånd inträder vid en lägre påverkansnivå. I händelse av att kommunen anser att en Natura 2000-prövning inte erfordras bör skälen för denna uppfattning utvecklas.

Vattenfrågor

I programskedet påtalade Länsstyrelsen bl.a. följande angående vattenförvaltningen:

Sjön Aspen har otillfredsställande ekologisk status och problem med övergödning. Bedömningen är att god ekologisk status, dvs. miljö-

2010-06-30

kvalitetsnormen, inte kommer att nås till måläret 2015. Det innebär att insatser kommer att behövas för att normen ska klaras till, i Aspens fall, senast år 2021. Tillkommande exploatering runt sjön får inte medverka till en försämring av sjöns kvalitet utan ska helst medföra en förbättring. Kommunen måste därför visa i kommande planarbete hur vattenkvaliteten påverkas av planerna.

Länsstyrelsen anser att kommunen arbetar med dagvattenhanteringen för området på ett ambitiöst sätt. Länsstyrelsen menar dock att kommunens intentioner behöver säkras upp genom att mark avsätts på plankartan för dagvattendammar och att bestämmelser införs som reglerar hur dagvattenhanteringen ska ske. Först därigenom kan det säkerställas att planen inte strider mot gällande miljökvalitetsnormer för vatten.

Jordbruk

Planområdet omfattar ca 31 hektar som till största delen består av odlad åkermark och inhägnade hästagar, mark som i allt väsentligt kommer att tas i anspråk för andra ändamål. Huvuddelen av denna jordbruksmark har i en äldre inventering av jordbruksmark hänförs till klass fem på en femgradig skala, där fem är högsta värde.

I gällande översiktsplan pekas området ut som bevarandeområde. I programskedet framförde Länsstyrelsen bl.a. att stora delar av området utgörs av värdefull jordbruksmark som kommer att tas i anspråk för bebyggelse och att förutsättningarna beträffande jordbruksmark och jordbruksföretag bör utredas och beskrivas i planprogrammet, att konsekvenserna av förslagen för jordbruket bör redovisas i programmet och att kommunen i det fortsatta planeringsarbetet bör redovisa sina överväganden beträffande dessa frågor utifrån bestämmelserna i 3 kap. 4 § miljöbalken.

Som Länsstyrelsen tidigare påtalat anger 3 kap. 4 § miljöbalken att "Jordbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk." Även om jordbruksmarken idag inte kan beträddas av allmänheten och till viss del utgör en biologisk barriär så är jordbruksmark ur nationell synvinkel en viktig resurs.

Vad som framfördes om behandlingen av jordbruksmarken i planprogrammet för Hågelby, Eriksberg och Lindhov är relevant även i detta planärende. Länsstyrelsen anser att förutsättningarna beträffande att brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk bör behandlas och kommunen bör också i det fortsatta planeringsarbetet redovisa sina överväganden beträffande dessa frågor utifrån bestämmelserna i 3 kap. 4 § miljöbalken.

2010-06-30

Hästhållning

I programskedet diskuterades en flytt av ridanläggningen vid Skrävsta till Lindhov. Länsstyrelsen påtalade i programyttrandet att hästallergener är mycket potenta och att hänsyn till dessa därför behöver tas vid samlokalisering av hästar och bostäder. Även spridningsrisken för lukt och flugor m.m. behöver beaktas i den fortsatta planeringen.

I MKB:n, sidan 45, anges att den planerade stugbyn och campingplatsen kommer att ligga för nära befintligt stall sett i förhållande till Socialstyrelsens rekommendationer för permanent bebyggelse, men att stugorna utgör ett temporärt boende samt att hästverksamheten avses att flytta från området inom en relativt snar framtid, varför ”konsekvenserna på denna verksamhet anses som ringa”. Länsstyrelsen anser att inte heller temporära boenden bör förläggas inom sådan närhet av hästgårdar att enskilda kan drabbas av allergiska reaktioner.

I händelse av att det finns ytterligare planer för den eventuella flytten av ridanläggningen bör dessa planer redovisas i MKB:n. Eftersom ridanläggningen avsågs få en ny placering inom Bornsjöns vattenskyddsområde, där bl.a. förbud för ny bebyggelse gäller, uttalade Länsstyrelsen att det är angeläget att konsekvenserna för vattenskyddsområdet utreds ytterligare.

MKB:n

Miljökonsekvensbeskrivningen pekar bl.a. på stora negativa konsekvenser för landskapsbilden och kulturmiljön samt att nollalternativet, sett från miljösynpunkt, är att föredra framför den planerade utbyggnaden. Länsstyrelsen anser att MKB:n huvudsakligen är ändamålsenligt utformad.

Det bör framhållas att MKB:n ska omfatta samtliga de miljökonsekvenser som de planerade verksamheterna ger upphov till, jfr. Miljööverdomstolens dom i mål M 8597-06. Ur denna synvinkel är det inte acceptabelt att vissa delar av projektets miljöpåverkan inte har behandlats, t.ex. den planerade vägdragningen som krävs för att trafikförsörja området norrifrån, att ridverksamheten vid Skrävsta sannolikt kommer att behöva avflytta till annan plats, att det inte är utrett var järnåldersbyn och 4H-gården ska placeras eller att det inte är utrett var serviceområdet för avfall och teknisk service kommer att placeras.

Utöver redan nämnda iakttagelser redovisas nedan felaktigheter eller brister i MKB:n som uppmärksammats inom ramen för Länsstyrelsens granskning. Det montage som redovisas på sidan 17 framstår som irrelevant eftersom det endast redovisar bebyggelsen inom det nu aktuella planområdet. För att

2010-06-30

bedöma den samlade påverkan bör montaget redovisa den fullt utbyggda anläggningen.

MKB:n anger att det krävs en särskild anmälan till Länsstyrelsen för att ta bort eller skada biotopskydd. Denna beskrivning är inte helt korrekt. Enligt 7 kap. 11 § miljöbalken är det förbjudet att ta bort eller skada biotopskydd. För detta krävs dispens som söks hos Länsstyrelsen. För att dispens ska kunna beviljas krävs särskilda skäl.

I MKB:n anges felaktigt att kommunen kan upphäva strandskyddet inom området. I detta fall har planprogrammet påbörjats innan 1 juli 2009, varför det enligt gällande övergångsbestämmelser är Länsstyrelsens uppgift att besluta om ett eventuellt upphävande av strandskyddet.

Förhållandena som beskrivs för sjön Aspen bygger på ett begränsat antal undersökningar och blir därmed en ögonblicksbild. Det finns indikationer på att sjöns båda delar växlar osynkroniserat mellan en planktondominerad fas och en bottenvegetationsdominerad fas. Den senare har betydande fördelar såväl från vattenkvalitetssynpunkt som naturvärdessynpunkt. Bland annat är det den bottenvegetationsdominerade fasen som gör sjön intressant för rastande sjöfåglar. Av sentida flygbilder att döma verkar denna fas åtminstone nyligen ha rått i södra Aspen. När sjön blir mindre övergödd kommer den vattenväxtdominerade fasen att bli mer stabil och risken för planktonalfas blir mindre.

De delar av Bornsjökilen som ligger öster om Tullingesjön, Flottsbro, Glömsta och Gömmarens naturreservat är starkt barrskogsdominerade. Som påtalats ovan innebär det att i ett större regionalt perspektiv har den smala flaskhalsen vid Hågelby störst betydelse som spridningskorridor för barrskogsorganismer. Långsiktig utarmning av barrskogens biologiska mångfald i det kommunala naturreservatet Gömmaren i Huddinge kan alltså förvärras om familjeparken skär av kontakten med landsbygdens natur. Detta berörs främst av sagoparken, men även i den nu aktuella planen påverkas barrskogsorganismer av belysning, spridd trafik och omfattande mänsklig närvaro i planområdet. Detta är inte tillräckligt beskrivet i MKB:n, vare sig vad gäller planområdet eller under "Fortsatt utbyggnad av familjeparken".

Redovisningen av det generella biotopskyddet inom planområdet bör förtydligas. Inom planområdet finns tre åkerholmar varav en, Kyrkkulla, troligen är för stor för att omfattas av biotopskyddet. Redovisningen i MKB:n är otydlig och planen beaktar inte slutsatserna i detta avseende.

MKB:n nämner ett öppet dike norr om Kyrkkulla, vilket är svårt att återfinna i det flygbildsmaterial som Länsstyrelsen förfogar över. Däremot finns ett

2010-06-30

öppet dike ca 150 m VNV om ekonomibyggnaderna. Såvitt kan bedömas i flygbild är det troligt att detta dike har permanent vatten eller fuktig jord i botten, vilket är kriteriet för att det skall omfattas av det generella biotopskyddet. Det finns fler diken, men det framstår som sannolikt att de periodvis torkar ur och därför inte är biotopskyddade i enlighet med kriterierna ovan. Sammanfattningsvis behövs en inventering av öppna diken som omfattas av bestämmelserna om biotopskyddet.

På sidan 47 uppmärksammas att Mälaren sannolikt kommer att få en ny reglering. Där uttalas även uppfattningen att havsnivåhöjningen bedöms hålla jämna steg med landhöjningen. Sett i ett längre perspektiv delar Länsstyrelsen inte denna uppfattning. Länsstyrelsen avser att inom kort utge riktlinjer för hur ny bebyggelse bör lokaliseras i anslutning till havet på grund av förväntade havsnivåhöjningar. Eftersom havsnivåhöjningen endast perifert berör risken för översvämningar i sjön Aspen kan skrivningen om havsnivåhöjningen i MKB:n utgå.

Hågelbyleden utgör idag en transportled för farligt gods. Detta bör uppmärksammas och konsekvensbeskrivas. Länsstyrelsens rapport 2000:01 (*Riskhänsyn vid ny bebyggelse – intill vägar och järnvägar med transporter av farligt gods samt bensinstationer*) och Länsstyrelsens faktablad *Riskhantering i detaljplaneprocessen* (2006) ger råd och riktlinjer om vilka skyddsavstånd som rekommenderas mellan riskkällor och ny bebyggelse. I den fortsatta processen behöver en riskbedömning tas fram för samtliga områden där bebyggelse planeras inom 150 meter från Hågelbyleden.

Söder om Hågelby gård diskuteras möjligheten att etablera en scen eftersom detta, enligt koncepthandlingen, är det bästa läget för att inte störa omgivande bebyggelse visuellt eller ljudmässigt. Länsstyrelsen önskar att bullerfrågan redovisas ytterligare eftersom ljud sprids väsentligt längre sträckor över vatten än över land. Därmed skulle bebyggelsen vid Skårdal kunna utsättas för störande buller vid konserter m.m.

Nu upprättad detaljplan innehåller inga uppgifter om hur pumpstationer för VA ska förläggas. Enligt Boverkets skrift *Bättre plats för arbete* bör skyddsavståndet mellan bebyggelse och pumpstationer vara minst 50 meter för att förebygga luktolägenheter och bakteriespridning. Länsstyrelsen önskar därför att planerade pumpstationer redovisas översiktligt i MKB:n samt att planen, vid behov, kompletteras med E-områden för dessa anläggningar.

Trafikverket

Rubricerat ärende har inkommit till Trafikverket för yttrande i samband med samråd. Detaljplanen syftar till att skapa förutsättningar att utveckla Hågelby

2010-06-30

gård till en familjepark. Denna första etapp innehåller i huvudsak camping med stugor samt en utveckling av området som besöksmål. Trafikverket yttrar sig som väghållare för väg 258, Hågelbyleden. Planområdet trafikförsörjs via Skrävsta Gårdsväg som ansluter till väg 258. En utbyggnad av Hågelby familjepark medför kapacitetsproblem på denna korsning vilket kommunens trafikanalys visar. Trafikverket har studerat analysen och diskuterat lösningar med kommunen. För att klara den ökade trafikmängd som etapp ett innebär krävs en ombyggnad av korsningen. Förslaget är att korsningen förses med trafiksignaler och breddas för att ge plats åt ytterligare körfält. Den hållplats som finns på Hågelbyledens västra sida, söder om anslutningen till Skrävsta Gårdsväg behöver eventuellt flyttas längre från korsningen för att möjliggöra ombyggnad. Kommunen bör diskutera detta med SL. Trafikverkets bedömning är att en ombyggnad av korsningen kan göras inom befintligt vägområde. Innan detaljplanen antas ska ett avtal tecknas mellan Trafikverket och kommunen som reglerar att ombyggnaden av anslutningen mellan Skrävsta Gårdsväg och väg 258 sker enligt en av Trafikverket godkänd principskiss som visar körfält, trafiksignaler, busshållplatser och gränserna för vägområdet. Innan några byggnadsåtgärder, som berör den allmänna vägen, påbörjas ska bygghandlingar granskas och godkännas av Trafikverket samt ett genomförandeavtal, som reglerar byggnadstekniska detaljer och mellanhavanden under byggnadstiden, upprättas mellan parterna Enligt PBL ska exploateringar bära kostnaderna för de åtgärder som erfordras för deras genomförande. Om en exploatering inte kan bära kostnaden för de åtgärder som är nödvändiga, i detta fall, ombyggnaden av korsningen mellan Skrävsta Gårdsväg och väg 258, måste kommunen, om man finner utbyggnaden angelägen, vara beredd att stå för dessa kostnader. Trafikverket har ingen möjlighet att bekosta ombyggnaden. För vidare utbyggnad av familjeparken krävs mer omfattande åtgärder, och eventuellt ytterligare en tillfart till området. Diskussioner om detta förs mellan kommunen och Trafikverket.

Regionplanekontoret

Detaljplanen syftar till att skapa förutsättning för att utveckla Hågelby gård till en familjepark samt bevara gårdens kulturvärden så att landskapets höga kultur- och naturvärden kan bestå. För kommunen är det viktigt att utveckla Hågelby gårds funktion som viktig mötesplats i kommunen och att familjeparken fungerar som ett komplement till kommunens satsningar inom upplevelseområdet. Detta beskrivs i programmet för Hågelby - Lindhov - Eriksberg. Denna detaljplan utgör en viktig del av programområdet och överrensstämmer väl med de utvecklingsmål som ställs upp där. Detaljplanen är den första etappen i familjeparken, som innehåller camping, boende och en s.k. småstad. I senare etapper planeras bl.a. vattenland och sagopark.

2010-06-30

I handlingen ingår förutom plankarta, planbeskrivning och genomförandebeskrivningen MKB (2010-03-12). Dessutom ingår sju bilagor, bl.a. en landskapsanalys, en dagvattenutredning och en utredning om korsningen Hågelbyleden och Skrävsta gårdsväg.

I Botkyrka kommuns översiktsplan från 2002, som aktualitetsförklarades 2006 redovisas området som bevarandeområde. Området är inte detaljplanelagt.

Kontorets tidigare synpunkter

I ett tidigt samråd för programmet för Hågelby - Eriksberg - Lindhov träffades regionplanekontoret och kommunen i nov 2009, för att kommunen ville stämna av om programmets innehåll överhuvudtaget var möjligt att pröva. Kontoret framförde på mötet bl.a. att programmet innehöll flera inslag som bidrar till att utveckla regionens attraktivitet och sammanhållningen i kommunen men också en del målkonflikter. Exempel på frågor som kontoret ansåg bör belysas ordentlig i ett framtida programarbete var; påverkan på områdets kultur- och naturvärden, hur den gröna kilens funktioner och värden påverkas som helhet, behov av mer externhandel, lämpligheten av olika trafiklösningar, behov av parkering samt hur planerad utbyggnad kan stärka kommunens sociala kapital. Mot bakgrund av dessa oklarheter samt programmets omfattning och komplexitet, föreslog kontoret att det borde tillsättas en regional referensgrupp som stöd i programarbetet, vilket kommunen var positiv till. På mötet var man även överens om att denna avstämning räckte som tidigt samråd, vilket föranledde att kontoret ej skickat ett formellt remissvar på programsamrådet. Detta innebär att kontoret i detta yttrande gör en del kopplingar till programmet för hela området, eftersom denna detaljplan utgör en viktig del av programmet.

Detaljplanen och RUFSS 2010

Kontoret anser att detaljplanens syfte i huvudsak ligger i linje med åtagandena i RUFSS 2010. Kontoret anser dock att planen och delvis MKBn måste kompletteras för att möjliggöra en bra avvägning mellan olika intressen. Denna komplettering blir ett underlag inte bara för denna detaljplan utan även för kommande etapper i utbyggnaden av familjeparken samt för samråd om programområdet som helhet. Under förutsättning att detta sker, är kontoret positiv till att etablera en familjepark och utveckla området i linje med planens syfte.

Planen bidrar till regional utveckling i linje med RUFSS 2010 framförallt vad gäller att göra befintliga mötesplatser mer attraktiva, att stärka regionen som besöksdestination, att stärka sammanhållningen (mellan olika bostadsområden) samt att tillgängliggöra stränder för allmänheten. Platsen har ett strategiskt läge nära E4 och är av tradition en plats för möten och upplevelser. Familjeparken kommer med stor sannolikhet att ha stor betydelse för bl.a. besöksnäringen,

2010-06-30

integrationen och sysselsättning i kommunen. Kontoret ser att planen kan stärka många av kommunens satsningar på kreativa näringar och upplevelseindustrin.

Däremot riskerar planen att komma i konflikt med åtaganden om att säkra och utveckla värdena i mark- och vattenlandskapet samt att bevara, utveckla och tillgängliggöra de gröna kilarna. Detta utvecklas under rubriken "Frågor som behöver klargöras".

Kontoret utgår i detta yttrande från ett regionalt, övergripande perspektiv och berör därför inte frågor av mer detaljerad karaktär. Det gäller t ex synpunkter på kulturhistoriska värden. Området är av riksintresse för kulturmiljövården och enligt 3 kap. 6 § miljöbalken ska detta område skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. Kontoret förutsätter att kommuner beaktar de expertsynpunkter som länsstyrelsen och andra instanser lämnar inom detta sakområde.

Helhetsperspektiv, planprocess och krav på flexibilitet

I ett tidigt samråd för programområdet Hågelby - Eriksberg - Lindhov har kontoret och andra remissinstanser tydligt uttryckt behovet av att behandla frågorna i ett helhetsperspektiv. Att kommunen väljer att pröva en etapp inom en begränsad del av programområdet, gör det svårt att bedöma vilken påverkan och utvecklingspotential som den planerade anläggningen kan antas få som helhet i området, vilket är en viktig regional fråga.

Planhandlingen anger att det krävs en flexibilitet i planbestämmelserna för att planen ska uppfylla sitt ändamål samt att vissa delar ska vara bygglovsbefriade. Kontoret vill påtala att även detta kan ge upphov till målkonflikt i ett område med många olika intresseanspråk och höga bevarandevärden, som kan behöva villkoras i planbestämmelser och exploateringsavtal.

Frågor som behöver klargöras

Kontoret välkomnar kommunens ambition att klargöra och öka kunskapen om planens konsekvenser och ser att förslaget i olika avseenden har anpassats till olika värden som finns inom området. Det framgår inte tydligt om resultatet av miljöbedömningen har inarbetats i planen eller inte.

Det finns dock fortfarande ett behov att klargöra hur en utbyggnad enligt planens intentioner tillför området så pass stora värden att de väger tyngre än de värden som finns där idag. För att skapa en bättre grund för denna avvägning anser kontoret att en del frågor behöver utvecklas och preciseras. Några av dessa frågor har även en koppling till programmet Hågelby - Eriksberg - Lindhov.

Ett uttalat syfte med denna detaljplan tillika programmet, är att utveckla Hågelby som viktig mötesplats i kommunen samt att stärka sammanhållningen mellan

2010-06-30

Norra och Södra Botkyrka. Det är därför nödvändigt att planen beskriver hur detta ska ske, exempelvis med en karta som visar hur omgivande bostadsområden, skolor, dagis, andra mötesplatser samt service ligger i relation till Hågelby samt hur man idag och i framtiden ska nå området via exempelvis vägnät, gång- och cykel nät, kollektivtrafik. Hur i praktiken ser man att Familjeparken kan bidra till en stärkt sammanhållning mellan olika bostadsområden och inte främst bli en attraktion för externa besökare. Hur kan familjeparken bidra till att stärka kommunens sociala kapital?

Ett annat viktigt syfte i programmet och indirekt denna detaljplan, är att tillföra strategiska landmärken för skapande av identifikation. I RUFS 2010 anges upplevelseparken i Botkyrka som en av tre exempel på områden som har förutsättningar att bli ett strategiskt landmärke. Detta behandlas inte uttalat i detaljplanen men nämns i olika presentationer. Vad innebär detta för denna detaljplan, finns det någon målkonflikt i detta avseende vad gäller ambitionen/kraven på att anpassa bebyggelsen till det öppna kulturlandskapet som är av riksintresse?

Ett annat huvudsyfte med planen är att utveckla Hågelby gård till en familjepark samt att bevara gårdens kulturvärden så att landskapets höga kultur- och naturvärden kan bestå. Landskapet inom planområdet runt Hågelby är i RUFS 2010 angivet som grön kil (Bornsjökilen) med flera gröna, svaga samband, se karta bilaga 1. En grön kil är ett större sammanhängande tätortsnära område som tillför funktioner och värden som mindre, utspridda grönområden inte kan tillföra. Denna regionala aspekt utvecklas i miljökonsekvensbeskrivningen men bör även behandlas i planbeskrivningen, eftersom det är en viktig regional fråga i detta område.

I RUFS uttrycks det regionala förhållningssättet till gröna kilar som att; "En grön kil bör hållas samman och dess funktioner och kvaliteter bör behållas och förbättras. En grön kil bör ha en bredd på ca 500 m och lokalisering av ny bebyggelse, anläggningar och verksamheter bör undvikas. Tillgängligheten till kilarna bör öka. Särskilda kvaliteter som bör uppmärksammas är tysta områden, vattenområden och stränder. Områden som knyter samman gröna kilar med lokal grönstruktur bör stärkas. Etablering av störande verksamheter i en grön kil bör konsekvensbedömas utifrån hela kilens värde och funktion." I RUFS 2010 anges minst fem svaga samband i Bornsjökilen inom eller i anslutning till detta område. Motiv och bakgrund till denna klassning anges på sidan 168 i RUFS 2010.

Miljökonsekvensbeskrivningen behandlar främst Bornsjökilens lokala funktion i detta område som spridningskorridor och ur rekreationssynpunkt. Här konstateras att utbyggnaden inom detaljplaneområdet medför positiva

2010-06-30

konsekvenser avseende rekreation och tillgänglighet till bl.a. stranden och vattnet.

Planförslaget innebär att området totalt sett får sämre spridningsmöjligheter med måttlig påverkan på den biologiska mångfalden men att planen lokalt sett medför större diversitet och positiva konsekvenser för den biologiska mångfalden. Påverkan på kulturmiljön och landskapsbilden är mycket stora.

Kontoret anser att även den gröna kilens landskapsbildsvärden och kulturmiljövärden särskilt bör uppmärksammas. Det är viktigt att åtgärder som föreslås för att säkra och förbättra spridningsfunktionen i kilen säkerställs i planhandlingen och exploateringsavtal, så att genomförandet säkras. Detta gäller även utbyggnad av anläggningar som stärker tillgängligheten till natur- och kulturmiljöer för allmänheten, exempelvis strandpromenaden och bryggor.

Mot bakgrund av planområdets och familjeparken utbredning (exempelvis Sagoparken) och dess påverkan på Bornsjökilens kvaliteter och funktion som helhet, vill kontoret starkt understryka vikten av att denna klargörs och kommuniceras innan planen går till utställning. Vilka värden har Bornsjökilen sett i ett regionalt perspektiv t ex med Hågelbyparken, Flottsbro, Gömmarens naturreservat, natur- och rekreationsvärden vid vatten, betydelsen som bostadsnära natur och mötesplats mellan kommunens olika stadsdelar etc. Även häst- och ridverksamhetens betydelse bör lyftas i detta sammanhang. Hur stora förändringar kan ske i en del av kilen för att dess värden och funktioner ska bestå eller utvecklas som helhet? Hur kan de svaga sambanden stärkas? Ett projekt som detta innebär inte bara en stor förändring inom en grön kil i ett lokalt, utan även i ett regionalt perspektiv. Eftersom stadens tillväxt innebär ett ökat tryck på de gröna kilarna, är det enligt RUF 2010 mycket viktigt att belysa hur denna förändring påverkar kilarna som en resurs för regionens attraktivitet i ett långsiktigt helhetsperspektiv.

Som stöd för att kunna precisera en sådan avvägning vill kontoret förordas att en fördjupad studie genomförs. I sammanhanget rekommenderas en pilotstudie som utförts i Upplands Väsby (Järvakilen), som presenterar en metod att bedöma hur ett större projekt påverkar kilens regionala värde som helhet, se bilaga 2. Denna metod är delvis finansierad av landstingets miljöanslag. På motsvarande sätt kan kommunen söka bidrag för att ytterligare fördjupa frågan.

Kontoret kan konstatera att det fortfarande råder stor osäkerhet om framtida vägdragningar och programrådets övergripande utformning. Kontoret delar uppfattningen att åtgärder behövs i korsningen väg 258 (Hågelbyleden) och Skrävsta gårdsväg och att detta är en förutsättning för att trafiksäkerheten ska bli acceptabel.

2010-06-30

Kontoret anser att de områden som behövs för att tillgodose parkeringsbehovet för planerade verksamheter bör inkluderas i planområdet med tanke på att flera delar, bl.a. längs med Alvestabäcken, ligger i ett miljömässigt känsligt område.

Kontoret vidhåller att en regional referensgrupp bör bildas, för att stödja kommunen och exploatören i tidiga skeden.

SYVAB

SYVAB har mottagit förslaget till detaljplan för Del av familjeparken 24-04 Hågelby, Botkyrka kommun.

Syvabs anläggningar i närområden är en regional spillvattentunnel samt en ventilations anläggning. Ingen av dessa berörs direkt av planen för familjeparken i detta skede.

Vi vill dock uppmärksamma att dessa installationer är placerade öster om Hågelbyleden och är vitala för regionens avloppshantering och får ej påverkas.

Verksamheten som Syvab bedriver kan innebära viss störning- eller luktpåverkan vid ogynnsamma väderriktningar eller vid tekniska problem.

SRV återvinning

SRV återvinning AB som beretts tillfälle att yttra sig beträffande rubricerad Programförslag får härmed meddela att vi inget har att erinra mot förslaget. I samrådshandling Planeras Avfallshanteringen utanför berörd detaljplan 1 och anges igenomförandebeskrivning att hanteringen studeras vidare under samrådstiden. SRV förutsätter samråd gällande avfallsfrågan.

Vattenfall

Vattenfall Eldistribution AB, nedan kallad Vattenfall har tagit del av samrådshandlingarna för rubricerad detaljplan och lämnar följande yttrande.

Vattenfall har elanläggningar inom och i närheten av planområdet vilket visas av bifogad karta, lila linje = 70 kV högspänningsledning, denna ledning är av regionnätstyp och av stor vikt för hela regionens eldistribution och innehas med linjekoncession. Linjekoncession innebär att ledningens sträckning är bestämd av Energimarknadsinspektionen och kan inte flyttas eller kabelfieras utan att ett nytt tillstånd eventuellt ges av myndigheten. Processen är dyrbar och tar lång tid och kan endast ske på initiativ av ledningsägaren. Man kan se

2010-06-30

denna process som ett eget planförfarande med samråd, miljökonsekvensbeskrivning, alternativa sträckningar m.m. Turkos linje = 24 kV högspänningsledning och blå linje = 0,4 kV lågspänningsledning. Heldragna linjer är luftledningar och streckade linjer är markförlagda jordkablar. Nätstationer visas som svart blyxtförsedd kvadrat. Ledningarnas läge i kartan är ungefärligt.

Vattenfall skulle behöva uppgifter om beräknat effektuttag för att kunna bedöma hur många nätstationer som behöver sättas upp inom området och yrkar på att kontakt tas med oss för att lösa strömförsörjningsfrågan. Vattenfall har en befintlig station inom planområdet. Vattenfall yrkar på att denna station erhåller E-område i detaljplanen. Se blå markering i bifogad karta för läget. För samtliga stationer tillkommande och befintliga yrkar Vattenfall på E-områden på minst 10x10 meter. I enlighet med Elsäkerhetsverket starkströmsföreskrifter ska det horisontella avståndet mellan nätstation och brännbar byggnadsdel eller brännbart upplag uppgå till minst fem (5) meter om man bygger närmare så måste skyddsåtgärder genomföras för att följa den försiktighetsprincip som gäller vid elektromagnetiska fält. Ett avstånd på 2 meter måste dock alltid hållas av arbetsmiljöskäl.

Vattenfalls markförlagda kablar får inte byggas över och Vattenfalls anläggningar måste uppfylla det säkerhetsavstånd som framgår av Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter. För Vattenfalls befintliga högspänningskablar yrkar vi på u-områden med en bredd på minst 4 meter. Eventuell flytt/förändring av befintliga elanläggningar utförs av Vattenfall men bekostas av beställaren. Eventuella elserviser, både byggkraft och permanent servis, beställs hos Vattenfall.

I övrigt gäller att befintliga elanläggningar måste hållas tillgängliga under alla skeden av plangenomförandet. Vid eventuella schaktningsarbeten skall kabelutsättning alltid begäras. Vattenfall önskar ta fortsatt del av detaljplaneprocessen samt antagen detaljplan.

SL

Efter granskning har SL följande yttrande på förslaget. SL lämnade ett digert yttrande i programsamrådet för Hågelby och dessa synpunkter har inte redovisats i någon programsamrådsredogörelse. SLs tidigare synpunkter från programskedet bör därför beaktas också.

Planområdet har acceptabelt gångavstånd till befintlig hållplats på Hågelbyleden. Det är ca 350 meter till hållplatsen.

2010-06-30

Idag trafikeras området av ett flertal busslinjer; 707 (Tumba- Fruängen), 708 (Tumba - Rönninge), 737 (Tumba - Skärholmen), 738 (Norsborg - Tumba), 743 (Fridhemsplan - Skäcklinge) samt nattbuss 795 (Sergels torg - Skäcklinge). Detaljplanen bedömer att dagens busstrafik kommer att täcka behovet vilket SL håller med om.

SL anser att det är positivt att kommunen i framtiden planerar för att öppna upp området så att eventuellt genomgående busstrafik kan försörja området. Gång- och cykelvägar till SL-trafiken ska utformas säkra, trygga, genua attraktiva och tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Utformningen ska utgå från ett barnperspektiv.

Gällande SLs hållplatser på Hågelbyleden så anser SL att dagens utformning är bra. Det är mycket viktigt att bussens framkomlighet upprätthålls. Det är bra att dagens hållplatsläge bibehålls. SL vill delta i det fortsatta planarbetet gällande korsningen mellan Hågelbyleden och Skrävsta Gårdsväg.

TeliaSonera Skanova Access AB

TeliaSonera Skanova Access AB har ett befintligt ledningsnät för tele inom området, se bifogad karta. En av ledningarna korsar kvartersmark för Folkpark handel och kontor.

Ska nova har inget att erinra mot plankartan men vill påpeka vikten av samordning vid genomförandet av planen. De befintliga byggnaderna som är anslutna till telenätet behöver behålla sin anslutning under hela byggprocessen och att eventuell flytt av teleledning endast sker en gång.

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder för att möjliggöra exploatering förutsätter Ska nova generellt att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Skanova utgår från att nödvändiga åtgärder i telenät till följd av planförslaget kommer att framgå av planhandlingarna.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden överlämnar tjänsteskrivelsen till samhällsbyggnadsförvaltningen som svar på remiss över del av familjeparken i Hågelby.

2010-06-30

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har skickat förslag till detaljplan för del av familjparken i Hågelby, plannummer 24-04, på remiss till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Förslaget riskerar att kraftigt påverka landskapsbilden och den kulturmiljö som är förknippad med detta område som bland annat är av riksintresse för kulturminnesvården. Därför behövs det i utbyggnaden ställas mycket stora krav på anpassning till landskapsbilden.

Barriäreffekterna för växt- och djurliv samt friluftsliv riskerar att påverkas negativt med planen om inte speciella åtgärder vidtas. För att i största möjliga mån minska effekterna måste åkerholmarna i området bevaras och nya gröna stråk planeras in i området. Tillgängligheten för friluftslivet får inte skämmas av utan allmänheten måste även i framtiden kunna nyttja området. Det är speciellt viktigt att behålla ett grönt stråk efter stranden som inte bebyggs samt att värna och förbättra möjligheterna för eklevande organismer att överleva och sprida sig.

Miljöenheten föreslår att ett miljöåtgärdsprogram tas fram för hela programmet för att säkerställa att hänsyn tas till alla miljöaspekter.

Tjänsteskrivelse

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden överlämnar tjänsteskrivelsen till samhällsbyggnadsförvaltningen som svar på remiss över del av familjeparken i Hågelby.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har skickat förslag till detaljplan för del av familjparken i Hågelby, plannummer 24-04, på remiss till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Förslaget riskerar att kraftigt påverka landskapsbilden och den kulturmiljö som är förknippad med detta område som bland annat är av riksintresse för kulturminnesvården. Därför behövs det i utbyggnaden ställas mycket stora krav på anpassning till landskapsbilden.

Barriäreffekterna för växt- och djurliv samt friluftsliv riskerar att påverkas negativt med planen om inte speciella åtgärder vidtas. För att i största möjliga mån minska effekterna måste åkerholmarna i området bevaras och nya gröna stråk planeras in i området. Tillgängligheten för friluftslivet får inte skämmas av utan allmänheten måste även i framtiden kunna nyttja området. Det är speciellt viktigt att behålla ett grönt stråk efter stranden som inte bebyggs

2010-06-30

samt att värna och förbättra möjligheterna för eklevande organismer att överleva och sprida sig.

Miljöenheten föreslår att ett miljöåtgärdsprogram tas fram för hela programmet för att säkerställa att hänsyn tas till alla miljöaspekter.

Detaljplanen

Inom planområdet planeras

- en camping med plats för ca 230 husvagnar, husbilar och tält
- stugbyar med totalt ca 250 mindre uthyringsstugor
- en receptionsbyggnad med tex café, restaurant och matbutik
- en poolanläggning i närheten av receptionsbyggnaden
- en gatumiljö med småstadskaraktär med handel, service, lägenheter för korttidsuthyrning samt hotellverksamhet
- ett vetenskapligt och tekniskt upplevelsecentrum för barn och vuxna
- ett orangeri med restaurang, café och trädgårdshandel.

Planområdet ingår i en av Stockholms gröna kilar (Bornsjökilen) och ligger vid östra sidan av sjön Aspen. Området avgränsas i söder av Aspen, i väster av Botkyrka ridsällskap och i norr och öster av en grusväg och skog. Området består till största delen av åkermark, men inbegriper även flera kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Totalt är planområdet på ca 31 hektar och består till största delen av produktiv jordbruksmark.

Den här detaljplanen ingår i ett större planprogram för Hågelby, Eriksberg och Lindhov. Hela programmet har som huvudinriktning att:

- Utnyttja det strategiska läget intill storstaden
- Utveckla området runt Hågelby som mötesplats med ett nytt innehåll i den regionala grönkilen, Bornsjökilen
- Utveckla det värdefulla natur- och kulturlandskapet i Bornsjökilen
- Ordna vägtrafiken i området så att bättre samband skapas mellan Botkyrkas olika stadsdelar.

Miljöaspekter

En miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram för detaljplanen eftersom behovsbedömningen bedömde att planen skulle ge upphov till betydande miljöpåverkan.

Landskapsbild

Hågelby ingår i Bornsjöns riksintresseområde för kulturmiljövården, bland annat på grund av det öppna kulturlandskapet. Dalgångens öppna landskap mellan Tullingesjön och Aspen försvagas i och med planen och det idag sammanhängande kulturlandskapet försvinner i stora delar. Utbyggnaden bör

2010-06-30

anpassas i terrängen längs med höjder och befintlig bebyggelse för att hålla landskapsrummet så öppet som möjligt.

Kulturmiljö

Inom planområdet finns sex registrerade fornlämningar, bland annat Kyrkkulla som är ett gravfält från yngre järnåldern och Skrävsta gårds gamla bytomt. Det kommer att göras ytterligare förundersökningar för att kunna fastställa fornlämningarnas innehåll och dess exakta utbredning. Runt de två ovan nämnda fornlämningarna kommer en zon på 30 meter läggas där ingen bebyggelse blir tillåten, vilket är bra eftersom de är viktiga även ur biologisk synvinkel.

Stockholms länsmuseum har tagit fram en rapport (2008:12) där det finns råd och riktlinjer för byggnaderna i området. De åtgärder som finns påtalade i rapporten bör tas i beaktande. Underhållet av de kulturhistoriska byggnaderna måste göras så att värdena bibehålls.

Naturmiljö

Planområdet ingår i Bornsjökilen som är viktig för bevarandet av den biologiska mångfalden och det rörliga friluftslivet. De åkerholmar som finns i området idag måste bevaras för att möjliggöra naturliga spridningsvägar för växt- och djurliv. Utpekade är bland annat viktiga stråk för eklevande organismer. Spridningsvägar och passager bör stärkas och/eller nyanläggas för att kompensera den barriäreffekt som hela utbyggnaden kommer att medföra. Det vore önskvärt att hålla ett öppet stråk från Skrävsta gamla bytomt rakt österut över åkerholmar och Kyrkkulla. Hågelbyleden avgränsar kilen redan idag och en ekodukt för att djuren ska ha möjlighet att ta sig över vägen vore bra.

I området finns ett flertal fina och stora ekar. Ett ekvårdsprogram behöver tas fram för hela programområdet. I MKB'n finns angivet att en ekutredning behöver göras, men det behövs även en fortsättning på hur ekarna bör vårdas och hanteras i framtiden. Nya ekar kommer enligt planen att planteras in i området, vilket vi tycker är bra för att behålla kontinuiteten i eklandskapet.

Alsumpskogen som gränsar till Aspen har höga naturvärden för växt- och djurlivet och får inte bebyggas, det gäller även övrig strandnära natur. Planen medger två större bryggor nedanför alsumpskogen och dessa bör anslutas med spångar.

Mark och vattenmiljö

Vatten som faller inom området rinner till Aspen och har avrinning till Älvestabäcken som är Tumbaåns mest näringsbelastade vattendrag. Älvestabäcken rinner ner till Tullingesjön som till en del ingår i

2010-06-30

vattenskyddsområde för Tullinge vattentäkt. Det är av stor vikt att minimera belastningen på vattendraget.

En dagvattenutredning har gjorts för hela familjeparken. Botkyrka kommun strävar efter att dagvatten tas om hand lokalt och planen anger att det ska ske i diken, dammar och översilningsytor. Större delen av dagvattenhanteringen kommer att byggas utanför planområdet.

Rekreation och friluftsliv

Besökarna förväntas få bättre tillgång till natur och rekreationsområden än tidigare och man kommer att erbjuda ett boende i närheten till naturen. Aspenstigen kommer i samband med utbyggnaden att kunna ledas närmare sjön. Bryggor kommer att anläggas vid Aspen vilket bland annat möjliggör skridskoåkning på sjön. Därför är det viktigt att allmänheten även har tillgänglighet till området.

Friluftslivet i Bornsjökilen får inte begränsas i och med planen. Möjligheten att idag ta sig genom området till Ekholmens naturreservat, Skrävsta och till St Botvids väg via Hammarby får inte tas bort.

Befintlig järnåldersby och 4H-gård kommer att behöva flyttas och man kommer att titta på nya placeringar. Verksamheterna är viktiga inslag i området för barn och ungdomar. Framöver blir det även aktuellt att hitta en ny placering för Botkyrka Ridsällskap. Ur hälsoskyddssynpunkt rekommenderar man att inte bygga bostäder närmare än 200 meter från stall och hagar.

Störningar och risker

Förslaget kommer att medföra ökade trafikmängder. Luftföroreningarna i området samt längs med Hågelbyleden kommer att påverkas negativt i och med ytterligare trafikbelastning. Sträckan genom Alby har idag redan problem med höga luftföroreningshalter. Det är av största vikt att man i samband med fortsatt utbyggnad av Hågelby fortsätter arbetet med att hitta alternativa dragningar av Hågelbyleden. Detta inte minst för att inte försämra luftkvaliteten för albyborna.

Det område som kan påverkas av buller från verksamheten är bostadsområdet Skårdal som ligger på andra sidan Aspen. Denna del av familjeparken ökar troligtvis inte bullerstörningen till området Skårdal, men det kan bli aktuellt att göra ytterligare utredningar i framtiden. Ett planarbete pågår i Skårdal med en förtätning av området.

2010-06-30

Klimatpåverkan och hushållning med resurser

När familjeparken är fullt utbyggd kommer den att generera större trafikbelastningar till området. För att minska utsläppen av växthusgaser är det viktigt att förbättra kollektivtrafiken till området med tydlig koppling till befintlig spårbunden trafik i Tumba och Alby.

Byggnationer bör inte göras för nära sjön Aspen med tanke på kraftiga regn och eventuella nivåhöjningar i sjön. Detaljplanen saknar uppgifter om framtida klimatpåverkan.

Samlad bedömning

Det finns ett flertal saker i detaljplanen som hänvisar till det fortsatta planarbetet. För att se till att ingen av de aspekterna tappas bort på vägen anser vi att det är viktigt att lyfta alla frågor i ett miljöåtgärdsprogram för hela området.

Miljöåtgärdsprogrammet behöver ta upp alla aspekter som påverkar miljön och kompletteras av ett kontrollprogram för verksamheten.

Eftersom denna detaljplan enbart är en del av den planerade verksamheten i området är det flera miljöaspekter som behöver utredas vidare, se nedan:

- Eftersom detaljplanen riskerar att skapa stora barriäreffekter behövs förstärkningar av spridningsmöjligheter för växt- och djurliv samt friluftsliv. En ekodukt över Hågelbyleden kan vara ett komplement.
- Ta fram ett ekvårdsprogram.
- Trafikmängderna på Hågelbyleden kommer sannolikt att öka kraftigt i och med utbyggnaden av familjeparken och en ny sträckning av vägen behöver tas fram. Enligt detaljplanen ska en luftföroreningsberäkning tas fram.

Kultur- och fritidsnämnden

Beslut

Kultur och fritidsnämnden godkänner förvaltningens remissvar och överlämnar det till samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har skickat ut detaljplanen för del av familjeparken, Hågelby, på remiss under samrådsprocessen.

2010-06-30

Kultur och fritidsförvaltningen ska arbeta för att medborgarna erbjuds en stimulerande fritid med kultur och fritidsaktiviteter. Ansvarsområdet för förvaltningen är brett och mångfasetterad. Det medför att utbyggnaden av familjeparken kommer att påverka förvaltningens intresseområden på skilda sätt.

Förvaltningen ställer sig positiva till att familjeparken skapar ett brett utbud av olika fritidsaktiviteter för såväl barn som vuxna. Att strandområdet blir mer tillgängligt för allmänheten är tilltalande och medför att nya aktiviteter kan ske vid på och vid sjön. Generellt anser förvaltningen att med det ökade besöksstrycket på parken behöver nivåer av gångvägar, stigar och spänger genom området för att värna natur- och kulturvärdena.

Kultur och fritidsförvaltningen ser att projektet medför konsekvenser för kulturmiljön och landskapsbilden. För att minska den negativa påverkan av projektet bör man istället tillgängliggöra kulturmiljön genom skapa ett historiskt center i Hågelby. Där skulle man jobba med publik arkeologi och tillgängliggöra den kulturmiljö som finns i närheten av planområdet. Förvaltningen har gjort en rapport, *Alla tiders Botkyrka*, där visionen för ett nytt historiskt center läggs fram.

Kultur och fritidsförvaltningen anser att detaljplanen bör i vissa avseende förtydliga planbestämmelserna så att skalan på byggnationerna inte blir alltför stora och att vissa kulturmiljöer värnas tydligare i detaljplanen.

Kultur- och fritidsförvaltningen är angelägen om att Hogslabys, 4H:s och ridsällskapets omlokaliseringsprocesser startar så de synkroniseras med denna detaljplan.

Tjänsteskrivelse

Förslag till beslut

Kultur och fritidsnämnden godkänner förvaltningens remissvar och överlämnar det till samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har skickat ut detaljplanen för del av familjeparken, Hågelby, på remiss under samrådsprocessen. Kultur- och fritidsnämnden anser att projektet medför påtagliga konsekvenser på både kulturmiljön och landskapsbilden. För att tillgängliggöra kulturmiljön vill kultur och fritidsnämnden utreda möjligheterna att arbeta aktivt med den publika arkeologin och skapa ett historiskt center i Hågelby.

När det gäller tillgängligheten och rekreativsmöjligheterna i området anser nämnden att dessa i vissa aspekter kommer att öka då miljön blir tillgänglig för nya grupper. Kultur- och fritidsnämnden är angelägen om att Hogslabys, 4 H:s och

2010-06-30

Ridsällskapetets omlokaliseringsprocesser startar så de synkroniseras med denna detaljplan.

Bakgrund

Detaljplanen för dell av familjeparken utgör ett stort område och ett omfattande utredningsarbete har gjorts då det gäller samtliga aspekter som ingår i miljökonsekvensbeskrivningen.

Kultur och fritidsnämnden kommer i detta remissvar endast ha synpunkter som rör kultur - och fritidsnämndens ansvarsområde. Det gäller även de verksamheter som kultur- och fritidsförvaltningen svarar för eller ger föreningsbidrag till som är etablerade i området. Vidare studeras kulturmiljön, landskapsbilden samt rekreation och tillgänglighet i detaljplanen närmare.

Verksamheter i området som påverkas av detaljplanen

Inom detaljplanen finns kommunens järnåldersby, Hogslaby. Barn och ungdomsverksamheter inom 4H och Botkyrka Ridsällskap får bidrag från kultur och fritidsförvaltningen. Föreningarna beskriver i egna remissvar sina bedömningar av hur detaljplanen påverkar deras verksamhet.

Hogslaby – kommunens järnåldersby

Verksamheten bedrivs idag i det område som kallas för "Söderkåkar" i gestaltungsprogrammet. Det innebär att järnåldersbyn inte kan vara kvar när detaljplanen ska genomföras. I nuläget finns inga färdiga planer för hur omlokaliseringen ska ske. Kultur- och fritidsförvaltningen har genomfört en förstudie; *Alla tiders Botkyrka*, där visionerna för ett framtida historiskt center i Hågelby läggs fram. Tanken är att i det första steget arbeta aktivt kring de arkeologiska undersökningar som blir nödvändiga i området. Genom att involvera medborgarna vill vi skapa ett intresse för och öka kunskapen om vår förhistoria. Den färdiga anläggningen är tänkt vara ett upplevelse baserat lärande för så väl barn som vuxna.

I förstudien presenteras två alternativa lokaliseringar för den nya anläggningen: Alternativ 1 är placerat precis norr om det aktuella detaljplaneområdet och alternativ 2 ligger väster om detaljplaneområdet i närheten av Skrävsta ridanläggning. Det är viktigt att frågan om omlokalisering synkroniseras med den aktuella detaljplaneprocessen.

4H: s verksamhet

Verksamheten bedrivs för närvarande i ekonomibygnaderna vid Hågelby gård, i och med denna detaljplan är verksamheten tvungen att flytta. Ingen utredning eller konkreta förslag vart verksamheten ska flytta finns i nuläget. Det är angeläget att denna process startar då verksamheten har många aktiva

2010-06-30

medlemmar. Det vore önskvärt att verksamheten kunde finnas kvar i området eftersom djurbetet skulle kunna vårda fornlämningsområdena.

Botkyrka Ridsällskap

Utvecklingen av familjeparken kommer att medföra en begränsade möjligheterna för ridande i området. Utanför planområdet finns möjligheterna kvar att rida på vissa stigar och vägar. En utredning har gjort om ridverksamheten i Hågelby - Skrävsta och det pågår diskussioner mellan kommunen och Botkyrka ridsällskap om en eventuell omlokalisering av ridverksamheten. Direkt påverkade av den aktuella detaljplanen är privathästarna vid Hågelby gård.

Kulturmiljön

Detaljplanens utbyggnadsplaner kommer att medföra konsekvenser för kulturmiljön. Den bedömning som Sweco gör i sin miljökonsekvensbeskrivning gällande kulturmiljön och landskapsbilden håller vi med om i sin helhet. Ur en annan synvinkel kommer kulturmiljö och fornlämningsmiljöerna göras mer tillgängliga för allmänheten. Som ett led i att göra kulturarvet mer tillgängligt bör man se över möjligheterna att arbeta med publik arkeologi. Utifrån del I av detaljplanen för familjeparken har vi följande synpunkter när det gäller kulturmiljön:

De kända fornlämningarna ska i denna plan lämnas orörda vilket är bra, dock är det viktigt att man i planen lämnar en skyddszon utanför de kända fornlämningsområdena. Söder och nordöst om Skrävsta gamla bytomt har detta gjorts, men vid inte runt Kyrkkulla. Det bör även finnas ett område med prickad mark som inte rar bebyggas även här.

För att fornlämningsområdena i området ska höja sig över det omgivande landskapet är det viktigt att bebyggelsen hålls låg i närheten av fornlämningsområdena. Detta har man tagit hänsyn till i planarbetet vilket är bra men för att detta ska vara möjligt att behålla bör det skrivas in i detaljplanen både maxhöjden för byggnaden och säkerställa att marknivån inte får höjas där hus ska byggas så att siktlinjerna inte försämras ytterligare.

Den gamla kyrkvägen som ligger precis öster om planområdet har beskrivits som gång och cykelväg. Det är viktigt att behålla denna vägsträckning då den har präglat platsen under minst tusen år. Den väg som eventuellt kommer att löpa parallellt med kyrkvägen måste anpassas i bredd och utformning för att anpassas till den ursprungliga vägen.

Vidare bör vägmotet mellan kyrkvägen och Skrävsta gårdsväg anpassas särskilt till kulturlandskapet eftersom vägkorsningen har anor från förhistorisk tid. Här bör bäcken göras tydligare och runstenens placering bör göras så besökaren kan uppfatta att här var en gång ett gammalt vadställe.

2010-06-30

I nära anslutning till detaljplanen ligger flera fornlämningsområden som kommer att få betydligt fler besökare än idag. Det är nödvändigt att göra mer omfattande skötselplaner för dessa fornlämningsområden. Det kvävs också tydligare gränser till fornlämningsområdena, t.ex. i form av spänger eller stigar så det kan bli tillgängliga för besökarna utan att de slits sönder och förstörs av slitage. Det ökade besöksstrycket kommer att medföra ökade resurser för anläggande och drift av fornlämningsområdena inom detaljplanen.

I gestaltningsprogrammet har ett omlastningshus placerats norr om den aktuella detaljplanen. Detta hus finns med på samrådshandlingarna men det bör ändå påpekas att det inte bör ligga ett omlastningshus så dominerande i dalgången i närheten till både kyrkvägen och fornlämningsområdena.

Hågelby gård

De befintliga byggnaderna vid Hågelby kommer att bevaras vilket ger en fm prägel på den framtida miljön. I den nuvarande parken är samtliga hus i området två och trevåningshus med vandrarhemmet som enda undantag. Vandrarhemmet är byggt i suterräng i fyra våningar. I detaljplanen har den bebyggda miljön kompletterats med en "småstad" med tre eller fyra våningshus. Vi anser att dessa hus kommer att bli för höga i förhållande till den omgivande miljön. Vi anser att husen inte bör byggas högre än tre våningar och att högsta byggnadshöjden regleras tydligt i planen. Den högsta byggnadshöjden bör inkludera "gestaltande komplement" som tinnar och torn. I den förslagna detaljplanen är dessa komplement inte medtagna i den högsta byggnads- eller nockhöjden. När det gäller utformningen av byggnaderna bör material och färgval regleras så de harmonierar med de befintliga byggnaderna och skrivs in i planbestämmelser.

När de gäller de befintliga husen i Hågelby är det viktigt att dessa sköts enligt de riktlinjer och råd som Läns museet redogjorde för i sin rapport, *Hågelby gård, kulturhistorisk värdering och klassificering av Hågelby gård*

I planbeskrivningen är det inskrivet att mindre byggda inslag som skärmar, spaljéer pergolor och murar får uppföras utan särskild bygglovsprövning. Vi anser att de byggnationer som vanligtvis kräver bygglov även i denna anläggning ska kräva bygglov. Det är angeläget för den långsiktiga utvecklingen av området att de riktlinjer som planlagt följs och att dessa intentioner blir tydliga i planbestämmelserna.

Landskapsbilden

Stora delar av det öppna landskap som idag präglar Hågelby – Skrävsta kommer att förändras i och med den nya detaljplanen. De öppna fälten kommer bli betydligt lummigare men siktlinjerna mellan de olika höjdryggarna kommer vara svåra att hålla fria. Det blir en stor utmaning att finna olika slags vegetation som

2010-06-30

ibland skapar lummighet medan på andra platser i området arbetar för en öppnare karaktär så siktlinjerna i det öppna landskapet bibehålls.

I området mellan Skrävsta gamla bytomt och Kyrkkulla bör siktlinje hållas fri, vilket planprogrammet även framhåller. Om detta ska bli en verklighet bör inte den servicebyggnaden som föreslås i gestaltungsprogrammet byggas mellan Skrävsta bytomt och Kyrkkulla. Denna plats är avsedd för camping vilket är bra eftersom stora delar av året kan detta område upplevas rätt orört även då familjeparken har etablerats. En förutsättning för detta att marken är gräsbeklädd och att buskar och träd hålls låga så att siktlinjerna i landskapet blir möjliga.

I områdena som är avsedda för camping i detaljplanen finns det i detaljplanen möjlighet att bebygga dessa två områden med max 1110m².respektive 200m² byggnadsarea. Denna byggnadsarea bedömer vi är för generös i områdena som ska uppfattas som obebyggda.

Parkmiljön vid Hågelby gård

I detaljplanen föreslås att parkmiljö utvecklas och kontakten med vattnet öppnas upp. Detta är önskvärt och skapar en vackrare parkmiljö. Tanken att förstärka parkens symmetriska axlar och utveckla dessa är också tilltalande. Det kommer att medföra att sjön Aspen blir mer synlig för besökarna redan i herrgårdsparken. Därför bör den brygga som planeras i området inte bli alltför stor för att sikten över sjön bör hållas öppen sett från Hågelby gård, även skalan hållas i proportion till den befintliga miljön. I planen står att den ena bryggan får bli max 900 m² och den andra brygga har ingen begränsning i storlek. Om den totala ytan utnyttjas kommer bryggan uppfattas som mycket stor i den lilla sjön. Därför bör bryggornas storlek begränsas i detaljplanen.

Rekreation och tillgänglighet

Utvecklingen av familjeparken kommer att gynna framkomligheten i området. Det blir betydligt mer liv och rörelse i området än i dag. Det kan uppfattas som störande för dem som vill ha en stillsammare naturpromenad i avskildhet. I ett annat perspektiv kommer miljöerna bli tillgängliga för nya grupper och besökare.

Det är viktigt i det fortsatta planarbetet att arbeta med olika typer av gångstråk-från strandpromenader via grusade gångar till naturstigar längre in i skogen. Det är viktigt att gångvägarna rar olika utformning och karaktär för att behålla och inte skada natur- och kulturvärdena. Det kommer att behövas bättre skyltning till natur- och kulturmiljöerna i form av informationstavlor. Det blir också viktigt att skydda fornlämningarna från slitage då besökarna i området ökar. Genom att anordna begränsat med spänger eller gångstråk genom fornlämningsområdena kan dessa områden både bli tillgängliga och skyddade.

2010-06-30

Idag är det många som rider i området både från Botkyrkas Ridsällskap, Hågelby och andra stall i närområdet. Deras ridmöjligheter i området kommer att begränsas med denna detaljplan. I närheten norr om planområdet kommer även fortsättningsvis att finnas möjlighet att rida. Eftersom det kommer att bli ett större besöksstryck i området är det risk att de som rider söker nya ridvägar. För att inte skada fornlämningarna i området bör ridstigarna anordnas på ett tidigt skede i byggprocessen.

Handikapprådet

Beslut

Kommunala handikapprådet beslutar att lämna yttrandet till samhällsbyggnadsförvaltningen

Yttrande över förslag till detaljplan för Del av familjeparken, 24-04 Hågelby, Botkyrka kommun

Kommunala handikapprådet har beretts möjligheten att svara på remiss förslag till detaljplan för Del av familjeparken, 24-04, Hågelby, Botkyrka.

Handikapprådet anser att Tillgänglighetsdatabasens riktlinjer ska följas i dom delar kommunen ansvarar för. Rådet förordar att Jenny Pettersson, fastighetsenheten, ska ingå som tillgänglighetssakkunnig i plan- och byggprocessen.

Det är viktigt att övriga aktörer får information om Tillgänglighetsdatabasen och därmed också möjlighet att ansluta sig till den.

Inom intresseorganisationerna som ingår i handikapporganisationernas samrådsgrupp i Botkyrka-Salem finns en bred erfarenhet och mycket kunskap om olika funktionsnedsättningar. Representanterna i samrådsgruppen är gärna rådgivande om det uppstår några tveksamheter gällande tillgänglighetsfrågor i arbetet med planeringen av familjeparken.

Barn- och ungdomsnämnden

Beslut

Barn och ungdomsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteskrivelse över föreslagen detaljplan som sitt yttrande.

Moa Rasmusson (FP) deltar inte i beslutet.

Förslag till beslut

Barn och ungdomsnämnden tillstyrker föreslagen detaljplan.

2010-06-30

Sammanfattning

Föreslagen detaljplan syftar till en utveckling av området kring Hågelby gård. Den möjliggör en förstärkning av möjligheterna till ett lekfullt och upplevelsebaserat lärande vilket endast kan vara positivt för nämndens verksamheter.

Övriga aspekter på föreslagen detaljplan finns ingen anledning för barn- och ungdomsnämnden att behandla.

Ärendet

Barn- och ungdomsnämnden har fått ovan rubricerade samrådshandling för yttrande. Syftet med detaljplanen är att skapa förutsättningar att utveckla Hågelby gård till en familjepark samt bevara gårdens kulturvärden så att landskapets höga kultur- och naturvärden kan bestå. För Botkyrka kommun är det viktigt att Hågelby gård utvecklar sin funktion som en viktig mötesplats i kommunen. Familjeparken med dess planerade verksamheter stödjer denna ambition och utgör ett bra komplement till kommunens satsningar inom upplevelseområdet.

Hågelby gård är ett populärt utflyktsmål för våra förskolor och skolor. Här finns möjlighet till rekreation och lustfylld lek och rörelse i vacker natur, men här finns framför allt tillfällen till lärande inom många områden. Som exempel kan nämnas järnåldersbyn Hogslaby som nog alla elever i kommunen besökt och 4H-gården. Genom förslaget till detaljplan som bland annat innebär att ett område avsätts för lekfullt lärande, förstärks dessa möjligheter ytterligare till gagn för våra verksamheter.

Ärendet

Barn- och ungdomsnämnden har fått ovan rubricerade samrådshandling för yttrande. Syftet med detaljplanen är att skapa förutsättningar att utveckla Hågelby gård till en familjepark samt bevara gårdens kulturvärden så att landskapets höga kultur- och naturvärden kan bestå. För Botkyrka kommun är det viktigt att Hågelby gård utvecklar sin funktion som en viktig mötesplats i kommunen. Familjeparken med dess planerade verksamheter stödjer denna ambition och utgör ett bra komplement till kommunens satsningar inom upplevelseområdet.

Hågelby gård är ett populärt utflyktsmål för våra förskolor och skolor. Här finns möjlighet till rekreation och lustfylld lek och rörelse i vacker natur, men här finns framför allt tillfällen till lärande inom många områden. Som exempel kan nämnas järnåldersbyn Hogslaby som nog alla elever i kommunen besökt och 4H-gården. Genom förslaget till detaljplan som bland annat innebär att ett område avsätts för lekfullt lärande, förstärks dessa möjligheter ytterligare till gagn för våra verksamheter.

2010-06-30

Detaljplanen berör många andra aspekter men dessa ligger inte inom barn- och ungdomsnämndens ansvarsområde och lämnas därför utan kommentarer.

Sammanfattning

Föreslagen detaljplan syftar till en utveckling av området kring Hågelby gård. Den möjliggör en förstärkning av möjligheterna till ett lekfullt och upplevelsebaserat lärande vilket endast kan vara positivt för nämndens verksamheter.

Övriga aspekter på föreslagen detaljplan finns ingen anledning för barn- och ungdomsnämnden att behandla.

Tekniska nämnden

Beslut

Tekniska nämnden överlämnar Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2010-04-21, som sitt svar på remissen.

Ärendet

Tekniska nämnden har fått rubricerad detaljplan på remiss.

Syftet med detaljplanen är att skapa förutsättningar att utveckla Hågelby gård till en familjepark samt bevara gårdens kulturvärden så att landskapets höga kultur- och naturvärden kan bestå. För Botkyrka kommun är det viktigt att Hågelby gård utvecklar sin funktion som en viktig mötesplats i kommunen. Familjeparken med dess planerade verksamheter stödjer denna ambition och utgör ett bra komplement till kommunens satsningar inom upplevelseområdet.

Samhällsbyggnadsförvaltningen redogör för ärendet och framför synpunkter i tjänsteskrivelse daterad 2010-04-21.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden överlämnar samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2010-04-21, som sitt svar på remissen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens synpunkter

Syftet med detaljplanen är att skapa förutsättningar att utveckla Hågelby gård till en familjepark samt bevara gårdens kulturvärden så att landskapets höga kultur- och naturvärden kan bestå. För Botkyrka kommun är det viktigt att Hågelby gård utvecklar sin funktion som en viktig mötesplats i kommunen. Familjeparken med dess planerade verksamheter stödjer denna ambition och utgör ett bra komplement till kommunens satsningar inom upplevelseområdet.

2010-06-30

Samhällsbyggnadsförvaltningen påtalar vikten av att se över hur dagvattenhanteringen för området ska se ut under byggnationen samt hur det ska omhändertas efter byggnationen. Det är viktigt att oljerester och andra smutsiga partiklar omhändertas under byggnationen. Frågan om hur dagvattnet ska omhändertas måste utredas vidare.

Samhällsbyggnadsförvaltningen önskar att man utreder mer hur det lokala VA-systemet ska fungera i området och om U-områden ska finnas.

Det är viktigt att man klargör ägarförhållanden för VA-anläggningarna. Samhällsbyggnadsförvaltningen ser att man klargör frågan om familjeparken kommer att ingå i VA-huvudmannens verksamhetsområde eftersom det har bäring på om kollektivet ska bekosta VA-anläggningen eller inte.

Kommunala Pensionärsrådet

Kommunala Pensionärsrådet (KPR) har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på detaljplan för Del av familjeparken, 24-04. KPR har tagit del av rådslagsmaterialet och har därutöver erhållit muntliga kommentarer från centrala intressenter i projektet. KPR får med anledning av remissen anföra följande.

Inledning

Som framgår av remissmaterialet är syftet med detaljplanen att skapa förutsättningar att utveckla Hågelby gård till en familjepark samt bevara gårdens kulturvärden så att landskapets höga kultur- och naturvärden kan bestå. Detaljplanen är den inledande delen i ett flerårigt projekt. Familjeparken är avsedd att utgöra en upplevelsepark och är ett led i kommunens inriktning på att genomföra definierade insatser som stimulerar upplevelsenäringens utveckling.

KPR bedömer detaljplanen mot bakgrunden av omfattning och innehåll i hela det enorma projekt som planeras att förverkligas under en 10-årsperiod. KPR finner därmed vid en helhetsbedömning att hela projektets idé och innehåll är mycket tilltalande och positiv för kommunen och dess invånare. KPR kan därför i huvudsak tillstyrka det föreliggande förslaget till detaljplan men vill att här nedan framförda synpunkter beaktas.

Inom framtida delar av familjeparken kommer intressanta inslag att ingå, exempelvis Temaby, Söderkåkar, Småstadsmiljöer och Sagopark. Botkyrkas historia har i olika perioder inrymt mycket som kan uppmärksammas och integreras på ett konkret sätt i olika delar av projektet och utan tvekan vara berikande. I Småstaden kan exempelvis kända byggnader från Tumba municipalsamhälle få en plats och i Sagoparken kan "Skogsmulle" från Lida

2010-06-30

ha en given plats bredvid ett gammalt torp från samma trakt. Vägar kan ha namn efter kända Botkyrkaprofiler.

Under planeringen av projektet har många myter och rykten cirkulerat om att Hågelby-projektet skulle få formen av ett "tivol". KPR inser att familjeparken kommer att få ett helt annat och mera seriöst innehåll men möter fortfarande oseriösa rykten om tivoli. Den seriösa framtoningen bör förstärkas via utökad information.

Miljöfrågor

En väsentlig del i det gröna landskapet är alla stora, vackra träd i nuvarande park. Det kan finnas ekar med en ålder på flera hundra år och dessa kräver särskild hänsyn och omvårdnad vid förändring av landskapet. Enligt projektledningen finns en programförklaring med innebörden att "tar man bort ett träd så planterar man två". Detta kan låta betryggande men i perspektiv måste man ta särskild hänsyn till de riktigt gamla träden. En annan miljöaspekt rör frågor om den framtida ljudnivån när projektet blir mera utbyggt. Enligt projektledningen kommer hänsyn till kringboende bli en prioriterad fråga. Redan nu har undersökningar om hur ljudvågorna sprids ska leda fram till acceptabla lösningar av problemen, vilket KPR hoppas blir verklighet.

Trafiksituationen

KPR anser att ett av de största problemen att lösa för att få tillfredsställande förhållanden för familjeparken är att trafikproblemen kan lösas samma takt som Familjeparkens färdigställande sker?

Efter färdigställande av Etapplökar enligt beräkningar trafiken på Hågelbyleden med ca 1 000 fordon per dygn. En breddning av leden är endast planerad vid själva infarten till området vilket enligt KPR knappast löser problemen utan istället kan leda till ökade bilköer och trafikstockningar. Ett tänkt trafikljus kan inte lösa problemen med köerna utan kan istället leda till värre trafikstockningar. Hågelbyleden är helt enkelt för smal för såväl nuvarande som kommande utbyggd trafik.

Kommunen, Trafikverket och eventuella myndigheter och aktörer måste enligt KPR redan nu binda sig för att dessa problem får en tillfredsställande lösning. En eventuell situation där Hågelbyledens vanliga och dagliga trafikanter påtagligt kommer att störas av biltrafik från och till Familjeparken kan i sin förlängning skapa en negativ inställning till såväl parken som kommunens förmåga att hantera ett för övrigt väl planerat och troligtvis framgångsrikt projekt.

2010-06-30

Staffan Holm

Det är för Tumba 7:1 särskilt viktigt att tillgängligheten - d.v.s. väg till och från Tumba 7:1 - inte försämras ytterligare.

Det är också viktigt att fastigheten inte blir utsatt för störningar från verksamheter som avses att bedrivas i närområdet.

Jag förutsätter därför att exploitören ordnar trafiklösningen för Tumba 7: 1 på sådant sätt att jag kan godkänna utförandet och att de åtgärder som fordras för att minimera störningar på Tumba 7:1 kommer till utförande och att exploitören i annat fall- d.v.s. om jag inte godkänner de föreslagna lösningarna - åtar sig att lösa fastigheten Tumba 7:1.

Hågelby stallförening

Landskapsanalysen anger att *"odlingslandskapet inte är tillgängligt för besökare p.g.a. hägnader för hästar samt växande gröda. Dessa stora markområden kan besökaren endast nyttja för beskådan från anlagda vägar."* Att överblicka ett vackert öppet landskap med inslag av b la älg och rovfåglar är en naturupplevelse som är alltmer viktig att bevara. Detta naturlandskap kommer helt att försvinna om en camping- och stugby samt övriga planerade byggnader för olika aktiviteter är uppförda. Ett bevarandeområde som INTE bevaras för framtiden och som aldrig kommer att kunna återskapas. Att blicka ut över en gigantisk campingplats och stugby med ibland flera våningar är ingen naturupplevelse. Dessutom planeras delar av nöjesparken vara inhägnad med entréavgifter för besökande och således inte heller tillgänglig för alla. Hela den gröna kilen Hågelby – Skrefsta är en värdefull lunga för rekreation i naturen för såväl barn som vuxna och som försvinner när kommersiella intressen får råda. Det är allvarligt att strandskyddet till sjön Aspen åsidosätts. Sjön är ju som bekant en fågelsjö av betydelse och det går inte ihop med talet om att bevara en natur med biologiskt mångfald.

Hågelby 4H-gård

Bakgrund

Hågelby 4H-gård, som drivs av Alhagens 4H-klubb, är idag belägen i Hågelbyparken. Gården har funnits i kommunen sedan 1976, och flyttades sommaren 2005 till nuvarande lokaler.

Gården och föreningens klubbstyrelse har ställt sig positiva till en fortsatt lokalisering inom familjeparkens område, eller i dess direkta närhet, och har i ett tidigt skede lämnat in en skrivelse där det på ett mycket enkelt och skissartat sätt beskrivs hur en sådan gård skulle kunna, och behöva, utformas.

2010-06-30

I de samrådshandlingar, som finns att hitta på Botkyrka kommuns hemsida, finns 4H-gården omnämnd vid några enstaka stycken. Där står att "... dagens 4H-verksamhet ska ges en ersättningsplacering i områdets nordöstra del." samt "... 4H-gård ska hanteras i planarbetet och nya placeringar ska utredas."

Kortsiktig/första frågeställning

Då själva parkkärnan, där 4H-gården idag är belägen, är med i familjeparkens första detaljplan, önskar föreningen nu ett tydligt besked om vad som händer med gården under familjeparkens utveckling.

Hur länge kan vi fortsätta med vår ordinarie verksamhet på nuvarande plats? Om föreningen ska finnas kvar under en längre period och området samtidigt rustas för större publika sammanhang; vem står för kostnaderna för upprustning kring vår del? Föreningen ställer sig positiva till att använda gården mer offentligt, men har sin högsta prioritering i att se till föreningsverksamhetens bästa. Föreningen har heller inte själva några ekonomiska möjligheter att bidra till en mer publik satsning. Vi ser en viss fara i att behålla föreningen kvar "så länge som möjligt", då vi anser det direkt olämpligt bedriva en barn- och ungdomsverksamhet mitt i en stor byggnadsarbetsplats.

Även med avseende på djuren, som är vårt redskap i verksamheten med barn och ungdomar, är alltför stora störningar inte lämpligt. Vi har heller ingen möjlighet till en mobil verksamhet under en övergångsperiod, då djuren behöver stallas in någonstans. Offentlig förevisning av djur följer särskilda lagar, vilket gör att även tillfälliga hagar och stallar behöver noggrann anpassning.

Vår önskan är således att vi relativt omgående kommer till beslut om var 4H-gården ska beläggas och att gården ges möjlighet att inom rimlig tid flytta direkt till nya permanenta lokaler.

Framtidsperspektiv

I ett längre perspektiv kommer andra frågeställningar; om 4H-gården ska finnas kvar inom, eller strax utanför, familjeparkens tänkta utbredning, kan vi anta att det publika trycket kommer att öka markant även på vår del.

Hur ska det hanteras? Ska gården redan från början byggas med tanke på en ökad mängd besökare (möjlighet att hålla fler djur, gångstråk kring hagarna, flera hagar etc)? Med fler besökare krävs mer personal, idag sköts gården helt ideellt alla helger, och erbjuder ingen egentlig publik verksamhet utan är helt inriktad på den pedagogiska, föreningsdrivna fritidsdelen.

2010-06-30

4H-gårdens verksamhet i en framtida familjepark behöver delas upp i två delar; den föreningsdrivna, pedagogiska verksamheten och den publika verksamheten. Självklart kommer dessa delar att gå in i varandra, och dra nytta av varandra

Vision

- Styrdokument

Ur de styrdokument som finns för att forma en 4H-gård kan vi plocka bland annat följande beskrivningar;

- 4H-gården är ett levande fritidsalternativ, där ett av de viktigaste målen är att besökarna får ta aktiv del i alla de sysslor som förekommer. Barn och ungdomar får på så sätt tidigt lära sig att ta ansvar och den enskildes personlighetsutveckling främjas. - 4H-gården ska arbeta för att sprida kunskap om och förståelse för landsbygden och dess näringar, utveckla aktiviteter kring jordbruk, skogsbruk samt hem och hushåll, utveckla aktiviteter kring natur- och miljövard och därigenom skapa förståelse för samspelet i naturen.

- För att kunna förstå samspelet i naturen är det viktigt att få umgås med växter, djur och natur på ett naturligt och sunt sätt. Ett viktigt mål för 4H-gården är att erbjuda detta umgänge.

- I arbetet med att fostra medlemmarna till engagerade individer är det viktigt att öka medvetenheten om produktionen bakom de varor vi konsumerar och människors levnadsförhållanden i olika delar av världen.

- En viktig del i 4H är att visa respekt för omvärlden. Det är då naturligt att ta hänsyn till miljön till exempel genom effektiv resursanvändning och kretsloppsanpassning.

- För att öka förståelsen för olika kulturer ska 4H verka för internationellt samarbete och skapa kontakt med liknande organisationer i andra länder.

- Vår vision

Utifrån våra styrdokument formar vi en vision om vår 4H-gård i Botkyrka Kommun.

- Den pedagogiska verksamheten kan utvecklas på exempelvis följande sätt;

4H-gården i Botkyrka skulle kunna vara en samlingsplats för mer pedagogisk verksamhet kring natur och miljö, med fler organisationer som har sin bas på platsen. Hit kan skolorna komma och genomföra praktiska lektioner tillsammans med pedagoger som kan levandegöra frågeställningarna kring

2010-06-30

natur, djur och miljö. Detta bidrar också till att visa på viljan att värna om naturen i och kring familjeparkens utbredning. Dessutom skulle en större 4H-gård med fler aktiviteter kunna ligga i linje med kommunens diskuterade naturvårdsprogram.

Odling, körning med häst, smörkärning och ullberedning är exempel på aktiviteter som hör hemma på en 4H-gård, och också aktiviteter som förekommit i alla kulturer, vilket kan användas för att arbeta för ökad medmänsklig förståelse och kontakt mellan generationerna. En vision är att göra plats för en riktig, levande och besöksvänlig produktionsanläggning (fårproduktion), också för att behålla en del av den lantliga prägel på området, och för att kunna använda sig av det som produceras i form av kött, ull, skinn. Dessa djur kan med fördel användas för att beta av i närområdet, och i andra delar i kommunen som ex naturreservatet Ekholmen. Eftersom det idag är ett problem med betesdjur som kan hålla områden öppna, kan detta vara en del av en lösning.

För allmänheten, öppna förskolor och förskolor på besök kan en pedagogisk ”parkleksdel” byggas kring gården. Här kan djur av mindre djurslag hållas, med faktalek kopplad till varje djur; jätteägg att krypa in i, kons fyra magar etc. En lekplats i anslutning kan ha djur/natur/miljö-tema med trähästar, lekladugård, trätraktor med släp, uteleksaker som stylvor, prova på källsortering m.m. Här kan finnas promenadslingor i skogen som ”djuren i sagorna”, där saga kan kopplas till verkliga frågor som ex Pippis häst bor på verandan – kan hästar det, vad behöver en häst.

Förläggs dessutom järnåldersbyn Hogslaby till samma område kan utbildningsområdet ytterligare växa sig starkare. Som ett centrum för utbildning inom bygdekultur, närnatur, miljö och samspel mellan människa och djur. 4H har tidigt önskat ett utökat samarbete med järnåldersbyn Hogslaby, och ser stora fördelar i att placera verksamheterna med direkt närhet till varandra.

- En rent publik del kräver en större föranalys;

Hur många besökare kan tänkas komma? Ska en ”djurparksdel” vara entrébelagd under vissa delar av året? Vem är huvudman för en sådan del? Ska andra delar av gården då hållas öppna enbart för föreningsdriven verksamhet?

En 4H-gård ska i möjligaste mån efterlikna en svensk bondgård med självhushåll. 4H-gården kan och bör således inte driva en djurpark. Om en ”djurparksdel” byggs upp skulle föreningen kunna äga och sköta huvudsakligen de djur som är av svenska lantraser, men gården ansvarar för

2010-06-30

samtliga djur på anläggningen, sköta anläggningen efter gällande bestämmelser etc.

Sammanfattning

De frågor vi önskar utreda är alltså 4H-gårdens placering under utvecklingen av familjeparken och permanent, samt mer långsiktigt dels vilken utveckling av den publika delen av gården som avses, dels hur 4H-gården skulle kunna användas i ett större sammanhang.

Botkyrka ridsällskap

Inledning

En ”tidig samrådshandling” med programförslag för områdena Hågelby, Eriksberg och Lindhov har upprättats i november 2009 och ett tidigt samråd har genomförts. Programförslaget prövar två alternativa förslag för områdenas framtida användning. I båda alternativen avser kommunen att låta etablera en familjepark i Hågelby. Denna park förutsätter att Botkyrka Ridsällskap (BRS) lämnar anläggningen vid Skrävsta och att kommunen låter bygga en ny ridanläggning på lämplig plats. Botkyrka Ridsällskap har i december 2009 uttryckt sina synpunkter i det tidiga samrådet. Programarbetet präglas i hög grad av prospektiv planering. Den lobbyverksamhet som familjeparkens kommersiella intressenter utsatt politiker och kommuninnevånare för har varit framgångsrik. Ett synsätt har utvecklats att konsekvenser och fortsatt planering skall utgå från familjeparkens vision och befintliga värden och den befintliga verksamheten, såväl samhällsnyttig som kommersiell och ideell, får anpassas därtill. För framgång i programarbetet krävs en normativ planering, en baklängesplanering, där en lösning av Botkyrka Ridsällskaps framtida situation och potentiella problem klargörs. Kommunen kommer därför att, i nära samverkan med ridsällskapet, genomföra en utredning i syfte att finna en alternativ plats för ridsällskapets verksamhet.

- Då ovan nämnda utredning ännu inte kommit till stånd får BRS's synpunkter och yrkanden kring nu aktuell detaljplan utgå från ridsällskapets nuvarande verksamhet vid Skrävsta.

Efter det tidiga samrådet skall programförslaget ovan omarbetas till en formell samrådshandling med riktlinjer för den framtida markanvändningen i områdena samt ett ramverk för kommande detaljplanearbete. Programmet står i strid med översiktsplanen och skall tillsammans med miljökonsekvensbeskrivningen föregå detaljplanearbetet.

2010-06-30

- Program med riktlinjer för den framtida markanvändningen i områdena samt ett ramverk för nu aktuellt och kommande detaljplanearbete saknas.

Kommunen anser nu att detaljplan 24..04 inte är avhängig framtida förändringar i programområdets infrastruktur.

- BRS vill uttrycka en avvikande uppfattning då t ex trafiklösningar på Kyrkvägen, som ett alternativ till Skrävsta gårdsvägen, i hög grad kan komma att påverkas och kommer mängden besökare, trafik och campare att vara beroende av den föreslagna exploateringen.
- Botkyrka Ridsällskap anser dessutom, i likhet med Länsstyrelsen, att det är angeläget att förändringarna i områdena kan behandlas i ett sammanhang och att kommunen inte bör gå vidare med enskilda delprojekt innan den övergripande strukturen har fått en tillfredsställande utformning och en ny ridanläggning bör projekteras.

Skrävsta gård - ett hippologiskt kunskaps- och upplevelsecentrum

Ridanläggningen vid Skrävsta gård är resultatet av mer än fyrtio års investeringar från Botkyrka kommun och BRS. Verksamheten är omfattande, den pågår elva månader om året, engagerar många barn, ungdomar och vuxna samt bygger på avsevärda ideella insatser. Den är väl inarbetad och lätt tillgänglig. Potential finns att utöka och utveckla verksamheten och samhällsnyttan genom olika samarbeten. Botkyrka ridsällskaps tävlingsarrangemang marknadsför inte bara ridsällskapet utan också Botkyrka kommun.

De stora målpunkterna inom det nu aktuella detaljplaneområdet är, enligt av sökanden uppgjord landskapsanalys, Hågelby gård med sina attraktioner och programverksamhet samt verksamheten vid Botkyrka ridsällskap.

- Oavsett ridanläggningens framtida placering så ligger den idag vid Skrävsta gård vilket förutsätter att kommunen i sitt planeringsarbete fastställer gränser för familjeparken m m som möjliggör en fortsatt verksamhet för BRS, med hänsyn till hästars behov av mark, verksamhetens utveckling samt krav på säkerhet och ordning.

Mest lämpade användning

Länsstyrelsen gör 2008-01-25, på kommunens begäran, en sammanställning av förutsättningar (allmänna intressen) för nöjesparksprojektet.

Länsstyrelsen hänvisar till PBL:s 2 kap. 1§ som säger att "Mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffning och läge samt föreliggande behov.

2010-06-30

Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning". Motsvarande förhållningssätt finns även uttryckt i miljöbalkens (MB:s) hushållningsbestämmelser.

- Mest lämpade användning av hagmarken vid Skrävsta måste vara fortsatt användning av marken för odling av stråfoder, bete och hagar för Botkyrka Ridsällskaps hästar.

Marken har av BRS till delar disponerats genom arrendekontrakt och till delar genom avtal med Delaval som, då sista arrendatorn på Hågelby slutade sin verksamhet, fick arrendera marken för deponi av gödsel men som i sin tur låtit BRS få ta höskörden och därefter använda marken för bete. Då Delaval nu löst deponisituationen på annan mark borde den mest lämpade användningen av hagmarken, öster om Skrävsta fram till Skrävsta gårdsvägen och ner till strandskogen längs med Aspen, vara fortsatt odling av stråfoder samt därefter bete och rasthagar för ridskolans hästar.

Kommunen uttrycker i avsiktsförklaringen om utveckling av ridverksamheten i Botkyrka kommun att man är beredd att verka för att det markområde som ridsällskapet faktiskt disponerat 2008, i anslutning till det direkt upplåtta området, kan av ridsällskapet nyttjas helt eller till övervägande del även framgent.

- Botkyrka Ridsällskap yrkar, i enlighet med ovanstående, att den mark som ridsällskapet faktiskt disponerat 2008 även fortsättningsvis ska nyttjas av ridsällskapet och att marken därför inte ska ingå i den nu föreslagna detaljplaneringen.

Rekreation och friluftsliv

Hästar och hästsport fyller en viktig funktion för många människor. Ridning har utvecklats till att bli en av landets mest populära fritidssysselsättningar. Den svenska ridskolan är unik i ett internationellt perspektiv, genom att vara brett tillgänglig för barn och ungdomar. Till grund ligger ett mångårigt samhällsstöd i kombination med ett omfattande föreningsarbete. Verksamheten ligger helt i linje med Botkyrka kommuns ambition att satsa på flickor/kvinnor i idrotten.

De flesta människor som rider vill kunna rida utomhus på ett säkert sätt. Helst utan biltrafik och asfaltunderlag, i likhet med andra motionärer. Ridslingor kan i framförallt hästtäta områden vara lösningen på många problem och undvika konflikter mellan ryttare, övriga trafikanter, markägare och boende. Men framförallt genom att minska antalet allvarliga olyckor.

2010-06-30

Detaljplaneområdet är i översiktsplanen utpekade som område värdefullt för det rörliga friluftslivet. Området norr och öster om Aspen är väl kända och utnyttjade av det lokala friluftslivet både med och utan häst.

I den till detaljplaneförslaget fogade MKB:n noteras att " i området finns fina promenadstråk (småvägar) genom odlingslandskap och beteshagar. Promenadstråken nyttjas främst av Botkyrka ridsällskap som rider genom och som har hästar på bete inom planområde". Här uppstår en missuppfattning då BRS medlemmar, i det aktuella området och norr därom, rider på särskilt anlagda och utmärkta ridstigar och ridvägar.

I sin landskapsanalys, som också varit källa till nu aktuell landskapsanalys¹, noterar Vägverket Konsult under slutsatser och för bruksvärden att området är " ett regionalt viktigt center för hästsport". Den nu aktuella landskapsanalysen beskriver verksamheten vid Skrävsta ridsportanläggning men bortser därefter helt under rubriken "Hänsyn till rekreation och friluftsliv" att ta något som helst hänsyn till BRS närvaro.

- Botkyrka Ridsällskap upplever att familjeparken med camping, vattenland och sagoinspirerade byggnader etc kommer att negativt påverka värden knutna till rekreation och friluftsliv med eller utan häst.
- Ridsällskapet yrkar, under den tid verksamheten pågår vid Skrävsta ridsportanläggning, att dess verksamhet inte utsätts för störningar som i sådan grad försämrar ridsällskapets faktiska möjligheter att bedriva sina verksamheter, att de skäligen inte bör tålas.

Landskapsbild och kulturmiljö

Hela planområdet ingår i riksintresse för kulturmiljövård och berör flera känsliga miljöer. Dagens landskapsbild präglas av det storskaliga säterilandskapet med stora sammanhållna åkrar med inslag av moränimpediment och alléer, parker och generationer av vägsystem. Ett tydligt landskapsrum utgör den dalgång som sträcker sig från Tullingesjön och Älvesta i öster till Skrävsta gård och Aspen i väster. Idag består området av jordbruksmark som nyttjas för foder och hästbete och f d ängsmarker med stort inslag av ek och hassel och lummiga skogspartier.

Hästen ingår som ett naturligt led i kretsloppet och bidrar i stor utsträckning till att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald, kultur och skönhetsvärden. Som betesdjur hjälper hästarna till att upprätthålla de betesgynnande växtarterna.

2010-06-30

Betesmarkerna har inte bara biologiska värden. De innehåller ofta, som i programområdet, spår från tidigare generationers markutnyttjande. Markerna vid Skrävsta och Hågelby är vårt kulturarv, som även har mycket höga rekreations- och skönhetsvärden. Håller inte betesdjur markerna öppna så förfulas landskapet och skapar otrivsel. Hästen och ridverksamheten utgör således en viktig resurs för natur- och kulturmljövård.

Vägverket Konsult stryker under synsättet då man i sin landskapsanalys noterar att "för att upprätta landskapets särprägel och de kulturhistoriska värdena är området beroende av ett aktivt jordbruk".

Planområdet ingår i den regionala Bornsjökilen. Den regionala grönstrukturen består bl a av "gröna kilar" och gröna värdekärnor". De gröna kilarna utgör en sammanhängande struktur av områden med höga natur- och kulturmiljöer. De karakteriseras också av höga rekreativvärden och knyter samman rekreativstråk och gröna värdekärnor. Varje grön kil bör, enligt RUFSS 2010, hållas samman och dess funktioner och kvaliteter behållas och förbättras, bl a genom att eftersträva att kilen har en minsta bredd på 500 meter.

Etablering av störande verksamheter i en grön kil bör, enligt RUFSS 2010, konsekvensbedömas utifrån hela kilens värde och funktion. Särskilda kvaliteter som bör uppmärksammas är tysta områden och stränder.

Enligt detaljplaneförslaget MKB bedöms planförslaget inte vara i linje med vare sig kommunens översiktsplan eller RUFSS 2010.

- Botkyrka Ridsällskap anser, i likhet med till detaljplane förslaget fogad miljökonsekvensbeskrivning, att föreslagen utbyggnad, stugbyar, camping etc medför stora negativa konsekvenser för landskapsbilden och påverkan på riksintressant kulturmiljö.

Buller

En kvalitet som allt mer uppmärksammas inom grönområdesplanering är tysta områden. Trenden är att antalet tysta platser i storstadsregionerna minskar till följd av ökande trafikmängder, ny bebyggelse och nya aktiviteter. I det här fallet är stora delar av området påverkat av relativt höga bullernivåer från Hågelbyleden och E4/E20. I rekreativsammanhang brukar riktvärdet för ekvivalent trafikbuller ligga runt 55 dB(A) för att rekreativvärden inte skall gå förlorade. Delar av planområdet ligger i spannet 50 och 55 dB(A). Den tystaste platsen inom utredningsområdet är nordväst om Hågelby, vilket ger denna plats ytterligare en viktig upplevelsekvalitet.

2010-06-30

Ur detaljplaneförslaget framgår att man planerar att anlägga en utomhusscen för konserter. Poängen med popmusik är inte att man skall lyssna på den utan att man skall känna den med hela kroppen. Genrer som reggae, metal, hiphop och techno är helt beroende av hög decibelnivå. Socialstyrelsens råd vid konserter är 100 dB(A) under en spelning med 115 dB(A) som max. Om barn under 13 år finns rekommenderas inte mer än 97 dB(A) under spelning och maximalt 110 dB(A). Ljudnivåer av denna magnitud är helt oacceptabelt för hästar.

- Botkyrka ridsällskap yrkar att en ljud- och bullerutredning görs i syfte att fastställa maximala värden för djurhållning vid Skrävsta, såväl i stall som på bete.
- Fyrverkerier och andra skarpa ljud är på motsvarande sätt inte acceptabla för djurhållning och ur säkerhetsaspekt för ryttare i området helt oacceptabelt och skall därför, så länge ridverksamheten pågår på Skrävsta, inte vara tillåtna.

Strandskydd

Strandskydd på 100 meter gäller idag för den östra delen av programområdet och för den västra delen gäller 300 meter. Utmed Älvestabäcken gäller ett strandskydd på 100 meter. Strandskyddet regleras i 7 kap. i miljöbalken och syftar inte bara till att värna om allmänhetens tillgång till rekreativa miljöer utan också och främst om att säkerställa att goda livsmiljöer för växt- och djurlivet på land och i vatten bevaras.

Sjön Aspen är utpekad som en värdefull rastplats för fåglar och betande gäss är vanligt förekommande i hästhagarna vid Skrävsta. Den klibbalstrandskog som finns mellan hästhagarna och sjön bedöms ha naturvärden som främst är av framtidskaraktär då sjöns fluktuation kvarstår och en mer genuin sumpskog på sikt kan bildas.

I detaljplaneförslaget anges nu ett antal skäl för att upphäva strandskyddet. Man hävdar att "utmed stranden kommer tillgängligheten att öka genom att odlad åkermark och inhägnade hästhagar ersätts med park- och naturmiljö öppen för alla att besöka och vandra i".

Det får noteras som osannolikt att ägare till fastigheten Tumba 7:1, tillika intressent i familjeparksprojektet, kommer att upplåta mark efter sjöstranden - "öppen för alla att besöka och vandra i".

- Botkyrka Ridsällskap har tidigare i detta yttrande yrkat att den mark som ridsällskapet faktiskt disponerat 2008 även fortsättningsvis ska nyttjas av ridsällskapet och ort marken därför inte ska ingå i den nu

2010-06-30

föreslagna detaljplaneringen. Inhägnade hästhagar skall således inte ersättas med park- och naturmiljö öppen för alla.

Markavvattning

I dagvattenutredning inför utbyggnad av familjeparken anges att grundvattenytan i de låglänta områdena är ytlig, cirka en meter under befintlig marknivå. Vidare anges att diken kommer att vidgas till dammar som kan ge upplevelsevärden för parkens besökare.

Anläggning av nya diken och fördjupningar, breddning och flyttning av befintliga diken är exempel på olika typer av markavvattningsåtgärder som omfattas av generell tillståndsplikt enligt bestämmelserna i miljöbalken (MB).

Ur underlaget till program för området noteras att ”det är viktigt att förhindra markavvattning i sumpskogarna vid sjön Aspen ”.

- BRS saknar kunskap i ämnet och kan därför inte bedöma förslaget inverkan på den mark ridsällskapet förväntas disponera utan får lita på det samråd och eventuella dispensprövning som skall ske med/av länsstyrelsen.

Stugor och tema byar

Inom planområdet planerar man att bygga ett flertal uthyrningsstugor fördelade på stugbyar. De olika byarna kommer att ges skilda karaktärer. Detta kan t.ex. vara en piratby, vildavästernby eller en cirkusby. Stugorna kommer att uppföras i 1-2 våningar. Inslaget av nöjesparkpromotion för att förstärka sagomiljöer och kommersiella upplevelser kan inte anses ingå i riksintresset för kulturmiljövård. Enligt till detaljplanen hörande MKB "kommer den tillkommande bebyggelsen att fragmentisera den helhetsmiljö som Skrävsta och Hågelby utgör idag och förståelsen för det kulturhistoriska landskapet kommer att försvagas".

Exploatören har hämtat inspiration och idéer från Efteling i Holland, Europa Park i Tyskland och kanske från Park Fantasia i Polen och Kneipebyn på Gotland. Gemensamt för dessa nöjesparker är att de bebyggs med byggnader som bär tivolikaraktär varvid de på ett oacceptabelt sätt skulle avvika från kravet att bevara landskapets höga natur- och kulturvärden. Föreslagen bygglovsbefrielse kan i praktiken komma att skapa oacceptabla miljöer.

- Botkyrka Ridsällskap yrkar att detaljplanen tydligt uttrycker normer för byggnation och tydliggör krav på design av stugor och temabyar, i enlighet med befintliga kulturvärden.

2010-06-30

- Botkyrka Ridsällskap motsätter sig projektörens önskemål att bygglovsbefrielse skall gälla vid bygge och ombyggnad av temabyar etc då detta i praktiken kan komma att skapa oacceptabla miljöer.

Camping

En campingplats kan vara ett riktigt stökigt ställe med fest och fylla, höga bullernivåer och störningar på omgivningen. Ett flertal exempel på detta finns över landet. Enligt beslut från Miljööverdomstolen 2008-04-09 anges att buller från camping kan utgöra en olägenhet för människors hälsa i den mening som avses i 9 kap. 3 § MS och att regelmässig hög musik under t ex midsommarhelgen inte kan bedömas som en helt tillfällig störning. De bullervärden som angivits av miljödomstolen ska gälla. Vidare anges att miljö- och hälsoskyddsnämnd inte bör ha rätt att medge undantag från bullervärdena.

På motsvarande sätt utgör höga bullernivåer och störningar en stor olägenhet för djurhållning i nu aktuella, till campingen angränsande, hagar.

I den till detaljplaneförslaget bifogade miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) noteras att "sammantaget bedöms utbyggnaden medföra marginella/små negativa konsekvenser med avseende på bullermiljön i omgivningen".

Risken för skador på hästar på bete förekommer och får anses ske av sjuka eller påverkade personer. Företeelsen är inte vanlig men förekommande och skall på alla sätt undvikas. Campingplatsen som en riskkälla, som kan tänkas hota djur och egendom, bör tydliggöras.

- Campingplatsen bör, för att undvika obehörigt spontant tillträde till angränsande hagar, vara inhägnad på den sidan.
- MKB:n ska beskriva campingverksamhetens påverkan beträffande höga bullernivåer och störningar på omgivningen och då i detta fall på djurhållningen i angränsande hagar. En risk och sårbarhetsanalys bör vara ett komplement.
- Åtgärder och regler för campingverksamheten kan inte regleras i detaljplanen men bör regleras på annat sätt, exempelvis genom exploaterings- eller arrendeavtal.

Avfall och teknisk service

Ett serviceområde för varuomlastning, sophantering m m har placerats utanför detaljplaneområdet och ramavtalsområdet i direkt anslutning till BRS:s tävlingsområde.

2010-06-30

- Placeringen är helt olämplig under den tid ridverksamheten fortgår vid Skrävsta.

Trafik och parkering

I detaljplaneförslaget görs antagandet att områdets huvudsakliga in- och utfartstrafik kommer att ske från en ny nordlig anslutningsväg från Eriksbergs industriområde. Den befintliga väg som finns söder om Skrävsta gårdsgravfält och som leder till ridanläggningen föreslås bevarad och sammankopplad med vägen från norr. Förslaget, som ligger utanför detaljplaneförslaget, saknar stöd i program för Hågelby, Eriksberg och Lindhov. Cyklister och fotgängare från kollektivtrafiken på Hågelbyleden förväntas, enligt detaljplaneförslaget, på sin väg till ridanläggningen ta sig runt hela programområdet.

Ridvägar nämns inte i detaljplanens gestaltningsidéer för trafik.

- Botkyrka Ridsällskap yrkar så länge BRS bedriver verksamhet vid Skrävsta
 - att befintlig asfalterad väg från Hågelbyleden till ridanläggningen behålles
 - att Kyrkvägen hålls öppen för trafik mellan BRS's tävlingsvall och Skrävsta gårdsvägen alternativt att byvägen mellan BRS's tävlingsvall och ridhus breddas och permanentas
 - att befintlig gång-, rid- och cykelväg till ridanläggningen behålles
 - att ridväg projekteras för att sammanbinda ridvägen efter Skrävsta gårdsvägen med ridvägen efter Hågelbyleden och ort den säkerställs genom avtalsservitut.
- BRS yrkar vidare att räddningstjänsten får i uppdrag att utreda detaljplaneförslagets eventuella påverkan på brand- och personskadesäkerheten för ridverksamheten vid Skrävsta.

Skyltning

Ur samrådshandlingen framgår att familjeparken ska vara väl skyltad så att besökare hittar dit, hittar inom parken och känner sig trygga. Skyltningen kommer att vara generell med betoning på tydlighet och förståelse. Skyltningen kommer, liksom parken, att vara föränderlig och informationen om tillfälliga evenemang som konserter och program ska lyftas fram tydligt.

- BRS accepterar synsättet ovan men vill samtidigt påpeka att samma regler måste gälla för ridverksamheten som annars tenderar att drunkna i familjeparkens skyltning och ska BRS's tillfälliga evenemang, som tävlingar och uppvisningar, lyftas fram tydligt.

2010-06-30

Störningar och risker

Skyddsavstånd

Botkyrka Ridsällskaps verksamhet kan, enligt till detaljplaneförslaget bifogad MKB, uppfattas som störande för dem som kommer att vistas inom området, genom störningsmoment i form av lukt och störande ljud. För skyddsavstånd mellan bostadsbebyggelse och djurhållning finns angivna riktlinjer (dock inga bindande) framtagna av Socialstyrelsen, Boverket m.fl. Skyddsavstånd mellan bostadsbebyggelse och djurstallar rekommenderas till mellan 100-500 meter. För beteshagar varierar skyddsavståndet mellan 50-200 meter, beroende på lokala förutsättningar och hur många djur som vistas i hagen. Skyddsavståndet baseras bland annat på risken för störningar i form av skadedjur, flugor, lukt och ljud från djur samt spridning av allergener. Vad gäller allergener, så är det framförallt hästallergener som studerats och som ligger till grund för skyddsavstånd. Enligt kommunens översiktsplan från 2002 bör etablering av hästverksamhet ske med övervägande av platsens lämplighet och följa Socialstyrelsens rekommendationer med minst 200 meters avstånd från stall och ridanläggning till närmaste permanenta bostadsbebyggelse.

BRS motsätter sig, så länge ridverksamheten är kvar vid Skrävsta, alla krav mot BRS sam kan tänkas uppkomma sam en följd av krav på skyddsavstånd mellan ridverksamheten och campingplatsen.

Störningar under byggtiden

Med störningar under byggtiden avses tillfälliga störningar som uppstår under hela eller delar av byggtiden. Under den tid ridsällskapets verksamhet bedrivs vid Skrävsta gäller att störningar under byggtiden för kommande projekt skall minimeras och att ridsällskapet inte utsätts för störningar som påverkar djurhållningen eller försämrar ridsällskapets faktiska möjligheter att bedriva sin verksamhet.

- För att säkerställa att alla krav klaras yrkar BRS att kommunen säkerställer att man upprättar en s.k. MEG (Miljökrav för Entreprenadens Genomförande) inför upphandling av entreprenörer. I MEG samlas miljökrav som gäller för entreprenaden, vilka kontroller som minst krävs, vilka åtgärder som blir aktuella om inte uppställda krav kan uppfyllas samt vilken rapportering och dokumentation som krävs.

Friluftsfremjandet

I det stora hela vill vi hänvisa till vårt remissvar november 2009 Hågelby, Eriksberg, Lindhov.

Vår uppfattning om projektet är

2010-06-30

att: Förslaget är helt i strid mot såväl Botkyrkas översiktsplan 2002 och aktualitetsförklaring 2006 samt RUFSS 2010. Översiktsplanen pekar ut området som bevarandeområde, värdefullt för friluftsliv och av riksintresse för kulturmiljön.

att: Det blir stora konsekvenser för landskapsbilden och kulturmiljön.

att: Det blir stora negativa konsekvenser för en av Stockholms "Gröna kilar", Bornsjökilen. Lokalisering av ny bebyggelse och störande verksamhet bör undvikas enligt RUFSS. En fortsatt utbyggnad av familjeparken kommer ytterligare att förvärra situationen. I handlingen Gestaltningssidéer, sid 5 står det att områdets värde som grön spridningskorridor ska "förstärkas". Det måste väl ändå vara ett försök att slå blå dunster i ögonen på folk.

att: På grund av familjeparken måste ridverksamheten vid Skrävsta försvinna. Många ungdomar, framförallt flickor, tillbringar en stor del av sin fritid där. Även Hågelby 4H-gård och Hogsla järnåldersby måste försvinna eller flyttas.

att: Strandskyddet för en del av sjön Aspen måste upphävas. Där ska byggas en campingplats och stugor för uthyrning m.m. I detaljplanen skriver man att det "innebär stora möjligheter att utveckla och förstärka rekreationsvärdet på platsen". Med ett sådant synsätt kan man säkert hitta motiv att upphäva strandskyddet längs i stort sett alla stränder.

Friluftsförvaltningens mål är att få ut människor i naturen, kanske speciellt barn och ungdomar. Men för det krävs att det finns natur inom rimligt avstånd från bostaden och att allemansrätten gäller för området. Annars skulle vi nog få lägga ner vår verksamhet. Därför blir vi alltid oroliga när grönområden exploateras för andra ändamål.